

Poln nyegãan sebēdielãno man hã Korēntitaamba-i Nelmuoyamma

Pol cie belle diei baa boluongu Korēnti-i-na. Korēntitaamba nuo Yesu maama-i u yaa wulaa-i igēna. Huongu fanḡu-na, gbeina saa waa dei Korēnti-i-na, baa biḡwosinni-i ka hel baa sitāni-maacemma-i ma sinni-na hiere. A ce dumaano-na Diilonḡ-hūmelle wuosaanḡu waa kpelle Diilonḡ-dūḡ-baamba wulaa.

Huonḡu nanḡu juo hi, Pol wuo nu wuo ba sa tiraa ba nunu ba-naa. Bafamba ferε-i baa bi nyegãan sebē hã Pol a yuu-yo baa nelma boi. Pol wuo nyegēḡ sebē daayo-i duo dii nelma ba tūnni-na; wuo ba yanḡ berru-i aa ba bel ba-naa fafamma ku yaa faa Diilonḡ-dūḡ-baamba hōlma-na (sap. 1-4). Aa cira ba hiel ba nanḡa biḡwosinni-na, aa weinḡ da ma suur ba hōlma-na, ba fielnu-mei ba ferε; ba baa kā nelgbāḡbālāḡ wulaa wuo u ka fielnu-mei hā-ba (sap. 5-6). U nunḡu hii ānsorrenḡ-maama-i (sap. 7), baa cuffiḡ-kūoma wuomanḡ-kūḡu-i (sap. 8-10), baa Itienḡo nūwuoninḡ-kūḡu-i (sap. 11). *Diilonḡ-Yallenḡ hāḡ nuomba-i fōḡḡobaa-ba manḡ, u nunḡu hii ba kūḡu-i (sap. 12-14). U nunḡu bi hii kuomba siremmaḡ-kūḡu-i (sap. 15).

Aa suo duo pā-ba jaaluperienḡu-i, u diyaa sireina bei wuo ba nanḡ gbeina ba hã *Yerusalemu Diilonḡ-dūḡ-baamba-i (sap. 16).

Sebē daayo-na, Pol yuu nyolma baa nelnyul-munḡ-kūḡu-i: Wuo Diilonḡ-dūḡ-wuonḡ duo tuo ce

bīnkūņgu bīnkūņgu, u saaya u ce-ku baa nelnyulmu (sap. 13).

Jaaluņgu

¹ Muo Pol, Diilono bīε-mi ce-mi Yesu-Kirsa *pɔpuorbilon muo ņaa uŋ'a ma ce dumaa. Muo baa i natobiņo-i Sositēni-i

² miemēi nyegāaŋ seβε daayo-i diε hā Diilon-dūŋ-baaŋ namaa namaŋ dii Korēnti-i-na. I nyegāaŋ-yo diε hā Diilon uŋ buo namaa namaŋ na deŋ a ce-na fuo baaŋ namaa Yesu-Kirsa horre-na. I bi nyegāaŋ-yo diε hā bamaŋ bīeŋ Itieņo yerre-i terni-na hiere. Bafamba Yuntieņo miε bi Yuntieņo.

³ I To-i Diilono-i baa Itieņo-i Yesu-Kirsa-i ba kāyā-ņei aa fē na hōmmu-i.

Pol pā Diilono-i jaaluņgu

⁴ Diilono niε na horre-i baa Yesu-Kirsa-i aa ce baa-na. Terieņgu faŋgu-na, mi jaal-o yinni maŋ jon mafamma-na.

⁵ Coima saa fa, naŋ hūyāa *Kirsa maama-i Diilono ciε-na bīnkūntaaŋ namaa wεima-na hiere: Na nu nelma-i ma numma-i aa tiraa ta na suo yiεŋgu.

⁶ Kumaŋ ciε ma ce dumaaŋo-na, Kirsa nelma daa muntienafafammu na hōlma-na ku'i ciε.

⁷ A ce namaa namaŋ niεyaŋ Itieņo-i Yesu-Kirsa jommaŋ-yiŋgu himma-i, Diilon uŋ hāŋ nuōmba-i fōŋgōbaa-ba maŋ, u diei saa naa-ņei.

⁸ Diilo fuo fεε yaa ka kāyā-ņei na nyaar u nelma-na a ji hi yiŋgu faŋgu-i; ku yaa cālmuo sie ji da haa-ņei.

9 U yaa biε-na wuɔ na ce horre baa u Biεŋo-i Yesu-Kirsa-i; u sa waŋ weiima aa ji bir baa huon-āndaanġu.

Korēnti Diilonġ-dūŋ-baamba sa nunu ba-naa

10 Tobinġ namaa, jande mi cārā-nei, niεŋ Itienġo-i Yesu-Kirsa-i aa na bel na-naa. Baa na bir na honni-i na-naa nuɔ. Bilaanġ na-naa fafamma na ce noduonġu aa na waa baa ānjogɔduoma.

11 Tobinġ namaa, kumaŋ ciε mi ta mi waŋ mafamma-i Kiloe dumellenġ-baamba tūonu-miε wuɔ na sa nunu na-naa.

12 Wuɔ na hɔlma-na, banamba ciεra wuɔ ba cuu mei huon-nu, bananġ ba'a bafamba cuu Apolosi huon-nu, bananġ ba'a bafamba dii Pier* huon-nu, bananġ ba'a bafamba dii *Kirsa huon-nu.

13 Namaa wulaa, Kirsa calaanu wei? Ba gbuu muɔmei *daanġu-na ko-mi na maama-na wei? Na daa *batemu-i mei yerre yaa nuɔ-i wei?

14 Da ma hel Kiripusi-i-na baa Gawusi-i-na, mi jaal Diilonġo-i miŋ'a mi saa *batisenġ moloŋo na hɔlma-na.

15 Ku yaa molo siε gbāa cira na baatisenġ mei yerrenġ.

16 Ninsoŋo! Muɔmei baatisenġ Sitefanasi dumellenġ-baamba-i, mafamma naa karaanu-miε. Da ma hel bafamba-na, mi saa hūu-ma miε mi baatisenġ moloŋo na hɔlma-na.

17 Kirsa saa puɔr-mi wuɔ mi ji batisenġ nuamba, ŋga u puɔraa-mi wuɔ mi wuɔra waŋ *Neldɔdɔlma yaa-i aa mi baa ce-ma baa nelbilienġ-cēcēmunġu ku yaa Kirsa kuliinġu ka waa baa yunġu daanġu-na.

* **1:12** Pier yerre nande yaa Sefasi. Niεŋ Nsāa 1.42.

18 Na saa da, da ba ta ba waṅ Kirsa kuliṅgu maama-i daaṅgu-na, bamaṅ piera, ba da-ku miminsinni. Nga miε maṅ biyaa koṅkor-hūmelle-i, i suyaa wuɔ Diiloṅo hii.

19 Na saa da, ma nyεgāaṅ Diiloṅ-nelma-na wuɔ:
*«Mi ka bīena nelnurāamba nelnulle-i
 aa bīena cēcēmuntaamba cēcēmunḡu-i.»†*

20 Terieṅgu faṅgu-na, nelnurāamba gbāa da hama-i waṅ? Bamaṅ suyaṅ yieṅgu-i, ba gbāa da hama-i? Bamaṅ wuɔ ba suɔ ba piye, ba gbāa da hama-i? Ma sī Diiloṅo birii nelbiliemba cēcēmunḡu-i miminsinni ke?

21 Na saa da, Diiloṅoṅ cie u cēcēmunḡu-i kusuɔṅ-nu, nelbiliemba-i baa ba cēcēmunḡu-i hiere ba saa suɔ-yo. Ku'i cie Diiloṅo cira wuɔ nelbiliembaṅ neṅ kumaṅ wuɔ miminsinni, u ka ce ku yaa-i kor bamaṅ hūyāa u maama-i.

22 *Yuifubaa-ba taara ba da gbεε-wεima-i baa ba yufelle aa suɔ hūu-ma, Girεkibaa ba'a bafamba taara cēcēmunḡu.

23 Nga miε fuɔ, baṅ gbuu Kirsa maṅ daaṅgu-na ko-yo, miε waṅ fuɔ maama yaa-i. Yuifubaa da ba nu-ma, ku gbuu jaṅ-ba wuɔ i tuora Diiloṅo-i. Girεkibaa ba'a i ce miminsinni.

24 Nga Diiloṅ uṅ bīε bamaṅ kor-ba hiere, Yui-fubaa o, Girεkibaa o, iṅ waṅ Kirsa maṅ maama-i daayo-i, ba suyaa wuɔ u yaa pigāaṅ Diiloṅo himma-i baa u nelnulle-i.

25 Nelbiliembaṅ neṅ Diiloṅo maacemma maṅ wuɔ miminsinni, ma bɔyaa bafamba cēcēmunḡu-na, aa baṅ neṅ kumaṅ wuɔ nayusinni Diiloṅo wu-laa, ku bɔyaa bafamba fṅḡōtesinni-na.

† 1:19 Isayi (Ésaie) 29.14

²⁶ Tobinĵ namaa, niēņ na hōlma-na na ne. Diilonĵoņ bīe namaa namanĵ, nelbiliemba ne wuō nelnurāamba si dii bōi nēi, fōņgōtaamba si dii bōi, nelbōmbōmbaa-ba bi si dii-nēi dumaa.

²⁷ Ņga nelbiliembanĵ neņ bamanĵ wuō mimiēlmba, Diilonĵo hielaa ba yaa-i a ture nelnurāamba yammu-i. Aa banĵ neņ bamanĵ wuō yuņgu sī-bei, u hielaa ba yaa-i a dii senserre-i fōņgōtaamba-na.

²⁸ Nelbiliemban' a ba sa kāņ bamanĵ, banĵ neņ bamanĵ wuō nelsōsōyaamba, Diilonĵo hielaa ba yaa-i duō pigāanĵ wuō banĵ neņ kumanĵ hīema-na wuō bīņkūbuō, fuō wulaa yuņgu si dii-kuō.

²⁹ U ciē mafamma-i molo baa gbāa duō kaal u fēre u yaanĵa-na.

³⁰ U yaa ciē na ce Yesu-Kirsa baanĵ namaa, aa Yesu-Kirsa yaa ciē u hā-ye u cēcēmunĵu-i: Na saa da, Yesu-Kirsa yaa ciē Diilonĵo ce-ye nelviinĵ miē, aa ce-ye fuō baanĵ miē aa tiraa hūu-ye *Sitāni nammuna.

³¹ Terienĵu fanĵu-na, űaa manĵ nyegāanĵ dumaa Diilonĵ-nelma-na wuō: «*Umaņ duō tuō taara u kaal u fēre, u saaya u cira: <Diilo baa Itienĵo yaa-i.>*»‡

2

¹ Tobinĵ namaa, muō minĵ bi kāa na terienĵu-na da mi ka wanĵ Diilonĵ-kusūņgu-i baa-na, mi saa ka piiye pigāanĵ wuō muōmēi suyaanĵ mi piiye mi yaņ nuōmba-i hiere, mi saa bi ka piiye pigāanĵ wuō muōmēi suyaanĵ yienĵu mi yaņ-ba.

² Mii naa wanĵ-ma aa yiera-mēi wuō banĵ gbuu Yesu-Kirsa manĵ *daanĵu-na ko-yo, mi kā ka wanĵ

‡ 1:31 Seremi (Jérémie) 9.23

fuō maama yaa yon baa-na, mi sie haa manamma mei.

³ Miņ taa mi kā na terienģu-na, fōņģūō saa waa-mie aa korma naa ce mi kūōma ta ma nyen.

⁴ Miņ kāa, mi saa ka puur-na baa neldōdōlma na da na cu mi huon-nu ņaa nuōmbaņ puur ba-naa dumaa, ņga *Diilon-Ŷalle himma yaa cie na sie mi nelma-i.

⁵ A ce dumaaņo-na, naņ hūyāa Yesu maama-i ku saa ce ņaa nelbilien-cēcēmunģu'i cie na hūu-ma, ņga Diilon-himma yaa cie na hūu-ma.

Diilonņ nu nelma

⁶ Bamaņ naaņ kaasīnni Diilon-hūmelle-na i hāalā-bei nelnulle. ņga nelnulle fande-i diiduōle sī baa nelbiliemba diele-i, diiduōle bi sī baa miwaan daayo yuntaamba diele-i. Bafamba yuntēsīnni sa cō.

⁷ I pigāaņ nuōmba-i Diilon-nelnulle. Diilonņ kusūņģu maņ fuyaa nelbiliemba-na, i hāalā nuōmba-i ku yaa-i. Aa miwaanņ suō duō doņ, Diilonņ naa yiēra-mei duō pigāaņ-ye u kusūņģu-i i die ji tie ce i bāaņģu-i baa-yo.

⁸ Diilonņ kusūņģu daaku-i miwaanņ yuntaamba sa suō-ku. Kuō ba taa ba suō-ku, baa naa saa gbu yuntaamba Yuntienņo-i *daaņģu-na ko-yo.

⁹ ņga ma cie ņaa maņ nyegāaņ dumaa Diilon-nelma-na wuō:

«*Molon yufellen'a di saa haa kumaņ nuō-i dede,*

*kumaņ maama-i saa suur nelien tūņ-nu dede,**

kumaņ molo saa jōģuōņ ku maama dede,

Diilonņ tigiin ku yaa-i a hā u maamaņ dōlnuņ bamaņ.»

* 2:9 Isayi (Ēsaie) 64.3

10 Bīnkūngu fanḡu-i, Diilonḡo ciε u *Yalle pigāan miēmēi baa-ku. *Diilonḡ-Yalle suḡ nelma-i hiere; halle di suḡ Diilonḡo huḡya-maama-i.

11 Hai moloḡo-i gbāa suḡ u nanolḡo kusūḡ-maama-i ji cor kutienḡ fuḡ fεε-i? Ku yaa ḡaa Diilonḡo kūḡgu-i: Da ma hel u Yalle-na, molo siε gbāa suḡ u kusūḡgu-i.

12 A ne da miε inḡ daa Yalle maḡ, nelbilienḡ diele sī, Diilonḡ diele. U hāa-ye baa-de i diε suḡ uḡ ciε ānfafamma maḡ yiε hiere.

13 Anfafaḡ daama-i, diε i waḡ ma maama-i, i sa waḡ-ma baa miε cēcēmunḡu, i waḡ-ma baa nelma maḡ Diilonḡ-Yallenḡ hāalāayā-yiε baa-ma. A ce du-maanḡo-na, i waḡ Diilonḡ-Yalle maama-i baa Diilonḡ-Yallenḡ yenḡ bamaḡ nuḡ-i.

14 Nelbilonḡ nuḡo-i ḡ yundaanḡu-i, ḡ siε gbāa hūu Diilonḡ-Yalle maama-i. Diilonḡ-Yallenḡ'a di si dii ḡ huḡḡga-na, ma maaraa-ni ḡ suḡ ma yaanḡa-i. Da ḡ nu-ma, ḡ da-ma miminsīnni.

15 Diilonḡ-Yal da di waa umaḡ nuḡ-i, u gbāa suḡ nelma-i hiere ma yaanḡa-i, a ne da fuḡḡ cenḡ ma-maḡ, nelgbāḡḡbālāanḡ siε gbāa suḡ ma yaanḡa-i.

16 Na saa da, ma nyεgāanḡ Diilonḡ-nelma-na wuḡ:

«Hai suyaanḡ Itienḡo kusūḡgu-i?

Hai gbāa pigāanḡ-yo nelma?»†

ḡga miεḡo-i i suḡ *Kirsā kusūḡgu-i.

3

I hieronḡo-i Diilonḡ-maacenciraanḡ miε

1 Tobinḡ namaa, coima saa fa, *Diilonḡ-Yallenḡ yenḡ bamaḡ nuḡ-i, baḡ piiyenḡ baa-ba dumaa, mi saa

† 2:16 Isayi (Ésaïe) 40.13

gbāa piiye baa-na dumaano-na. Mi piiye baa-na ņaa nuamba maņ cieņ ba ferēņ kusūņ-maama, aa tiraa piiye baa-na ņaa tontobaa namaa *Kirsā horre-na.

² Mi hāa-na nyolma'i dumaano-na na mōsūņ. Kuō mii naa hā-na juuru, naa naa saa gbāa wuo-du. Halle ji hi baa fiefiε, na sie gbāa wuo bīņkūņgu.

³ Kumaņ cie mi waņ-ma dumaano-na, ku yaa daaku: Naa dii ta na ce na kusūniņ-maama-i yogo. Nenemuņgu maņ dii na hōlma-na, baa berru maņ bi dii, ni yaa pigāaņ wuo na ce na kusūniņ-maama, na saa nanna nelbiliemba ciluō-i yogo.

⁴ Da na ta na piiye wuo: «Mei dii baa Pol», «Mei dii baa Apolōsi*», bamaņ sa suyaaņ Diilonō-i ba'i sa piiyeņ dumaano-na wei?

⁵ Ma diei ma hāi, hai moloņo-i Apolōsi-i? Aa hai moloņo-i Pol? Ma sī Diilonō-maacembieņ miε yon ke? Kumaņgu si dii ji cor kufaņgu-i. Miε waaņ Yesu maama-i baa-na yon aa na bi sie-ma. Itieņ uņ calaanu maacemma maņ hā-ye, i cie ma yaa-i.

⁶ Kuu dii ņaa, mei sūō tibinni-i aa Apolōsi kūnna hūmma-i niε, ņga Diilonō yaa cie ni cē.

⁷ Umaņ sūō, baa umaņ kūōna hūmma-i, i sa kāņ bafamba-i. Umaņ cie ni cē, i ne u yaa-i. U yaa Diilonō-i.

⁸ Umaņ sūōņ baa umaņ kūōnaņ hūmma-i ba saa hiere, unaa saa maar unano; nelieņo nelieņo u ka da u maacemma sullu-i.

⁹ Kumaņ cie mi waņ-ma dumaano-na, i ce maacemma-i baa Diilonō aa namei u suoņgu-i.

Mi gbāa saa-na baa dūņgu maņ Diilonō uņ yeņ tuō ma-ku.

* 3:4 Nieņ Popuor. 18.24-28.

10 Diilonḡo ciε baa-mi a hā-mi baa-ku mi fu ku tuole-i. Mi fuu-ku fafamma ḡaa dumarāfεfεiṅ muo. Fiefiε-i-na, banamba dii ta ba haaya-kuo. Nga nelieṅo nelieṅo, uṅ maṅ dumaa, u tuo ne-ku torro.

11 Dūṅgu tuole jiena ti; Yesu-Kirsa yaa ku tuole-i, molo sie gbāa tiraa jina dūṅgu naṅ tuole.

12 Banamba ka jo baa sēne ji ma, banamba wargβε, banamba tāmpēfεfεiṅa, banamba jo baa denni ji ma, banamba hieṅgu, banamba tireiṅa.

13 Nga maacenfafamma-i baa maacembabalamma-i ma ka suo gēṅgeryiṅgu yaa nuo-i. Yiṅgu faṅgu kaa waa dāamuṅ-yiṅgu. Aa dāamu fammu yaa kaa pigāaṅ nelieṅo nelieṅo u maacemma sīnni-i.

14 Umaṅ duo ma baa kumaṅ aa dāamu sie gbāa caa-ku, kutieṅo ka da u maacemma sully-i.

15 Nga umaṅ maacemma-i da ma caa, kutieṅo cii. Fuo fuo, u ka kor, ḡga u ka waa ḡaa nelieṅo maṅ u dūṅgu bilaa ta ku caa aa u gbāṅ gbar hel.

16 Na saa suo wuo namei Diilonḡo dūṅgu-i aa u *Yalle waa na hōmmu-na wei?

17 Umaṅ duo biēna Diilonḡ-dūṅgu-i, Diilonḡo ka kōsuoṅ kutieṅo-i. Kumaṅ ciε mi waṅ-ma dumaṅo-na, Diilonḡo ciε dūṅgu faṅgu-i fuo da-u-diei kūṅgu aa namei dūṅgu faṅgu-i.

18 Molo baa tāal u fεε na hōlma-na! Umaṅ duo fer nelbiliemba-i a tuo ne u fεε wuo nelnurāṅo, kutieṅ duo tuo taara Diilonḡ-nelnulle-i, u saaya u ce u fεε mimilāṅo.

19 Bige-i ciε mi waṅ-ma dumaṅo-na? Nelbilieṅ baṅ biṅ kumaṅ nelnulle-i, Diilonḡo daa-ku miminsīnni. Na saa da, Diilonḡ-nelma ciεra

wuō: «Diilonĵo *bel cēcēmuntaamba-i baa bafamba fereņ cēcēmungu yaa-i.*»†

²⁰ Ma tiraa nyegēņ wuō: «*Itienĵo suō nelnuraamba anĵoĵuōma-i. U suyaa wuō yunĵu si dii-mei.*»‡

²¹ Terienĵu fanĵu-na, molo baa kaal u fere wuō fuō dii baa melĵo. Na saa da, bimbinni-i hiere namaa niini-i:

²² Muō baa Apolōsi-i baa Pier, namaa baan miē. Miwaanĵo-i baa cicēlma-i a naara kuliņgu-i, namaa niini-i. Nyunĵo-i baa bisnuō-i, namaa niini-i.

²³ Ņga namaanĵo-i Kirsa baan namaa, aa Kirsa-i Diilonĵ-wuonĵo.

4

Kirsa pāpuārbiemba maama

¹ Kumanĵ ņaa miē kūņgu-i, muō baa Apolōsi-i, na saaya na ta na kāņ-ye *Kirsa maacembien miē. Diilonĵ-kusunĵu maņ naa fuo, u hāa-ye baa-ku i die puure-kuō pigāaņ nuōmba-i baa-ku.

² A ne da da ba dii wēima nelieņ nuō ņ nan-na, ba taara ņ ce-ma maņ saaya ma ce dumaa.

³ Mei wulaa, da na fiē ta na waņ wuō niē, sisō nelbilieņ da ba fiē ta ba waņ wuō niē, maasūmpīē. Mei fere-i, mi sa ji cira mi maacemma faa, mi sa ji cira ma balaanĵ.

⁴ Mi saa da mi cālmuō terienĵu-i, ņga miņ fiē'a mi saa da cālmuō mi fereņ nuō, kufanĵu sa pigāaņ wuō mi vii dē. Itienĵo yaa gbāa cira mi maacemma faa sisō ma balaanĵ.

⁵ Terienĵu fanĵu-na, baa na wuōya na ta na cāl nuōmba-i a ne da ba cālmanĵ-huonĵu saa hi. Yaan

† 3:19 Yōbu (Job) 5.13 ‡ 3:20 Gbelieman-ņalāanĵu (Psaume) 94.11

Itieņo jo. Duo jo, mamaņ cie kukulma-na hiere, u ka puure-mēi aa bi puure nuomba kusūnniņ-maama-i. Mafaņ da ma ce, nelieņo nelieņo Diiloņo ka pā-yo baa jaaluņgu maņ saaya baa-yo.

⁶ Tobin namaa, nelieņ nuo η saa saaya η ce ji cor kumaņ nyegāaņ. A ce dumaano-na, mi biyaa nelma boi muo baa Apolosi-i i kūņgu-na a tagaaya pigāaņ-na na da na suo nelma famma yaanga-i. Mi sa taara na holma-na, unaa tuo wuora u hōgorra u fere wuo fuo dii baa melņo aa ciina unano-i. Ku'i cie mi bie mie maama-i tagaaya pigāaņ-na.

⁷ Da η ta η wuora η hōgorra η fere dumaano-na, hai moloņo-i juo ce-ni bōlbōl banamba-na? Bige-i dii baa-ni naņ yerreņ-kūņgu-i? Nimaņ dii baa-ni hiere, Diiloņo'i saa hā-ni baa-ni wei? Da kuo Diiloņo'i hāa-ni baa-ni, ma bilaa nie η ta η wuora η hōgorra η fere ηaa naņ niidanni?

⁸ Tobin namaa, na daa nie sī na yie. Namaa wulaa na cie biņkūntaņ namaa. Na duoņ yaanga miēņo-na ta na ce na yuntēsinni-i. Kuo naa naa ce ninsoņ-yuntaaņ namaa, kuu naa saa gbuu suo aa dōlnu-mie. Ii naa kā ka tie ce i bāaņgu-i baa-na.

⁹ Mēi huoņ-na Yesu *pōpuorbien miēņo-i, Diiloņo jīena miemēi huoņgu-na ηaa kasobiemba maņ baņ jīena-bei ba deņ da ba ka ko-ba. A ce dumaano-na, nelbiliemba-i baa *dōrpōpuorbiemba-i hiere ba ta ba hel ba nyē-ye.

¹⁰ Miemēi birii ce mimiēl mie Kirsa maama-na, aa namaa na ce nelnurāaņ namaa Kirsa horre-na! Mie i naa yuņgu aa fōņgūo cer waa namaano-na! Nuomba sa kāņ miēņo-i, aa ta ba kāņ namaano-i!

¹¹ A ji hi baa nyuņgo, ii dii nyulmu-na baa hūņkuosīnni-na. Niidiini sī baa-ye, ba sie yaņ i

muoma-i, i siε bi da tuoleṅ-muntīenammu: Diε cor dei, i cor dei.

¹² I ce maacemma-i ṅaa i ka ku die gbāa die da i nuṅ-juuru-i. Umanṅ duo tuora-yiε, i cārā Diilonṅo-i hā kutieṅo-i. Umanṅ duo ce-ye kpāncōlgūo, i hīrā i kūoma-i.

¹³ Umanṅ duo tuo biεna i yireiṅa-i, i suo nuonṅu baa kutieṅo-i. A ji hi baa nyunṅo, nelbiliemba ne-ye nelsaasaṅ miε, ba ne-ye ṅaa juoraṅ miε.

¹⁴ Ku saa ce ṅaa mi nyegēṅ nel daama-i da mi ture na yammu-i de! Ku'i sī. Kuu dii ṅaa naṅ yeṅ mi bisālṅ namaa, aa na maama tiraa ta ma dōlnu-miε, ku'i ciε mi ta mi nyegēṅ-ma da mi tigāṅ-na nelma.

¹⁵ Na saa da, halle da na fiε da nuomba neifienṅa ndii ba ta ba kalaṅ-na Kirsa maama-i, na to dii u diei yonṅ; u yaa muo. Bige-i ciε miε na to yaa muoṅo-i? Muomei waṅ *Neldōdōlma-i baa-na na hūu-ma a ce Yesu-Kirsa baṅ namaa.

¹⁶ Terieṅgu faṅgu-na, jande, mi cārā-nei, taa na ce mei temma-i.

¹⁷ Mi puu ma yaa-i mi saṅ mi bieṅo-i* Timote-i na wulaa. Timote maama sa suo aa dōlnu-miε, u vii Diilonṅ-hūmelle-na. Miṅ wuo wuo saṅgu maṅ Yesu-Kirsa hūmelle-na, mi saṅ-yo u duo ka tir kufanṅu maama yaa baa-na ṅaa miṅ wuoraṅ mi waṅ-ma dumaa baa Diilonṅ-dūṅ-baamba-i terni-na hiere.

¹⁸ Na hōlma-na, banamba daa nie sī mi siε bir kā, ba doṅ ta ba hōgōrra ba fere.

¹⁹ Nga Diilonṅ duo siε, ku siε vaaya mi ka kā na wulaa. Da mi kā, bombolmantaamba famba-i, mi ka ne da kuo baṅ waṅ mamaṅ ba gbā ba ce-ma.

* **4:17** Timote-i, Pol fereṅ bieṅo sī, nga u taa u kāṅ-yo u bieṅo Diilonṅ-hūmelle-na. Nieṅ Pōpuor. 16.1.

²⁰ Da ḡ siε Diiloṅo nuṅgu-i, ku sa bāl nuṅ-āndaan-nu yoṅ, ku saaya ku da ḡ ciluᵉ-i-na.

²¹ Na taara da mi ta mi kā, mi bel nyanḡbāaṅgu mi naṅga-na ta mi kā, siᵉ na taara mi ta mi kā baa h̄eh̄ieṅo? Nieṅ na par.

5

Korēntitaambaṅ ceṅ biṅwosīnni maṅ

¹ I wuᵉra i nu-ma terni-na hiere wuᵉ biṅwosīnni nanni ciε na h̄olma-na. Biṅwosīṅ daani-i, halle bamaṅ sa suyaan Diiloṅo-i ba sa siε ce-ni: Ba'a na h̄olma-na unaa galla baa u to ciεṅo.

² Mafammaṅ fiε ce, na cor ta na kaal na fεε. Ma s̄i kuu naa saaya ku jaṅ-na, aa umaṅ ciε maacembabalamma famma-i na donya-yuᵉ hiel-o na h̄olma-na.

³ Muᵉ fuᵉ, mii si dii baa-na terieṅgu-na, ḡga mi huᵉṅga dii. Kumaṅ saaya ku ce kutieṅo-na, mi yiεraaya-kuᵉ t̄i ḡaa mii dii baa-na terieṅgu-na.

⁴ Terieṅgu faṅgu-na, tigiin na-naa Itieṅo Yesu yerre-na. Da na tigiin na-naa, u ka kāyā-nei aa muᵉmi ka ta mi bi jᵉguᵉṅ na maama.

⁵ Da na tigiin, na nyaa-yo na hiel-o na h̄olma-na na h̄ā *Sitāni-i baa-yo. Mi taara u nanna u cilᵉbabalaṅo-i aa Diiloṅo kor-o Itieṅo jommaṅ-yiṅgu-i ku'i ciε miε na donya-yuᵉ hiel-o na h̄olma-na.*

⁶ Na kaal na fεε ḡbāṅḡbāṅ! Na saa suᵉ wuᵉ siini-i baa ni yornumma-i ni ḡbāa sire burjūmmu b̄oi wei?

* 5:5 Nieṅ Kor. h̄āa. 2.6-11: Terieṅgu-na, ḡ ḡbāa da wuᵉ u donyamma-i Diiloṅ-dūṅgu-na ku kāayā-yuᵉ b̄oi. Ku ciε u nanna u cilᵉbabalaṅo.

7 Ambabalma dii ṅaa siini. Hielaṅ-manṅ na hɔlma-na, ku yaa na ka koṅ hiere, na ka waa ṅaa burjūmmu maṅ siini saa dii muɔ. Aa na kuɔṅ tɪ. Yesu-Kirsa ciɛ u fɛrɛ tāmmanṅ-kūṅgu a migāaṅ na hɔmmu-i. U yaa *kɔrsinni tīmmanṅ-ponsaanṅu tūmbiloṅo-i†.

8 Terienṅu faṅgu-na, yaanṅ i nanna i cilɔbabalaṅo-i baa biṅwosinni-i, nii dii ṅaa siini; aa i ce ponsaanṅu-i baa huɔṅga diei, ku yaa ṅaa burjūmmu maṅ siini saa dii muɔ.

9 Miṅ nyegāaṅ sebe‡ maṅ hā-na cor, mi waanṅ-ma yuɔ miɛ baa na ta na piɛ kakarkuontaamba-i.

10 Da mi cira na baa piɛ kakarkuontaamba-i, mi sa gbɛ kakarkuontaamba-i hiere miwaanṅo-na, mi sa bi gbɛ bamaṅ ciɛṅ cāncaaya-i hiere miwaanṅo-na, mi sa gbɛ bamaṅ ciɛṅ dudubūɔle-i hiere miwaanṅo-na, mi sa bi gbɛ cufɛbuoltaamba-i hiere miwaanṅo-na. Da ṅ'a ṅ sa taara ṅ piɛ bafamba-i hiere daaba-i, ṅ ka naa ṅ hel miwaanṅo-na.

11 Da mi cira na baa piɛ kakarkuontaamba-i, mi gbɛ bamaṅ wuɔ ba hūyāa Yesu-Kirsa maama-i aa ta ba ce kakarkuonṅo-i. Mi gbɛ bamaṅ wuɔ ba hūyāa Yesu-Kirsa maama-i aa ta ba ce cāncaaya-i. Mi gbɛ bamaṅ wuɔ ba hūyāa Yesu-Kirsa maama-i aa ta ba buol cufiɛṅa-i. Mi gbɛ bamaṅ wuɔ ba hūyāa Yesu-Kirsa maama-i aa ta ba biɛna nuɔmba yirɛiṅa-i. Mi gbɛ bamaṅ wuɔ ba hūyāa Yesu-Kirsa maama-i aa yanṅ kolma ta yaṅga bei. Mi gbɛ bamaṅ wuɔ ba hūyāa Yesu-Kirsa maama-i aa ta ba

† 5:7 *Kɔrsinni tīmmanṅ-ponsaanṅu tūmbiloṅo-i*: Niɛṅ ku nelma-i Helmanṅ-sebe-i-na (Exode) 12.3-21. ‡ 5:9 Sebe faṅo nuṅgu saa dii Diiloṅ-nelmanṅ-sebebaa-ba-na.

du nuōmba-i. Halle na saa saaya na wuo niiwuoni baa kufanġu taamba-i.

¹² Bamaņ saa hūu Yesu maama-i, mei sie gbāa waņ bafamba yuņ-maama-i. Bamaņ dii hūmeduole-na baa namaa, na saaya na ta na waņ bafamba yuņ-maama yaa-i

¹³ aa na yaņ puoņ-nuōmba-i na hā Diilonġo baa-ba, u'i ka suō uņ ka ce-ba dumaa. Terieņġu fanġu-na, «*duoņyaņ nelbabalaņo-i na hiel-o na hōlma-na*»[§], ņaa maņ nyεġāaņ dumaa Diilon-nelma-na.

6

Taa na fielnu na nelma-i na fεε

¹ Bige-i cie nel da ma suur Diilon-dūņ-baaņ namaa na hōlma-na, na sa fielnu-mei na-naa nuō, na sire bī na-naa bamaņ sa suyaaņ Diilonġo-i ba wulaa wuō ba ka fielnu-mei?

² Namaa saa suō wuō Diilon-dūņ-baamba yaa kaa ġer nuōmba-i hiere hiema-na ba yuņ-maama-i wei? Da na waa da na ji ġer nuōmba-i hiere ba yuņ-maama-i, nelyilemma gbāa yar-na ġerma wei?

³ Na saa suō wuō i ka bi ġer *dōrpōpuōrbiemba yuņ-maama-i wei? Aa ji da baa miwaanġ daayo nelma!

⁴ Da na da weiima-i baa na-naa, na bir yaņ aa kā ka ne umaņ si dii baa-na na Diilon-hūmelle-na u duō fielnu-mei hā-na!

⁵ Senserre sa da-na wei? Ku ce namaa hōlma-na nelnurā si dii umaņ gbāa fielnu na nelma-i wei?

§ 5:13 Anġnamma tiyemmaņ-sebe (Deutéronome) 17.7

6 Ma ce niε Diilonḡ-dūṅ-baanḡ namaaṅo-i na-naa nuṵ, na ji ta na bī na-naa? Aa tiraa bī na-naa nelgbāṅgbālāaṅ wulaa?

7 Da na gbāṅ bī na-naa tī, ku'i pigāaṅ wuṵ na naana Diilonḡ-hūmelle-i. Bige-i ciε moloṅ duṵ ce-na kuujāṅgu, namaa sa tiil-ku nammanḡ temma? Bige-i ciε na sa siε ba cuo-na?

8 Namaa sa siε ba ce kuujāṅgu nεi, aa namaa ceṛ ta na ce kuujāṅgu banamba-na. Na sa siε ba du-na, aa namaa ta na du banamba-i. Nḡ siε suṵ wuṵ na wuṵ Diilonḡ-hūmeduṵle yaa-i hiere.

9 Ma sī na suyaa wuṵ bamaṅ ciεṅ kuuba-balaṅgu-i ba siε ka da munsuurmu *Diilonḡ-nelle-na kε? Baa na tāal na fεṛε: Bamaṅ ciεṅ kakarkuonḡo-i, baa cufēbuoltaamba-i, baa bamaṅ ciεṅ fuocesīnni-i, baa bεmba maṅ ciεṅ ba-naa,

10 baa cuobaa-ba-i, baa cāncayataamba-i, baa konyṛāamba-i, baa yebīenataamba-i, baa bamaṅ ciεṅ dudubūle-i, ba siε da suur Diilonḡ-nelle-na.

11 Na hōlma-na banamba waa daama yaa nuṵ-i. Nga fiεfiε-i-na, naṅ suurii Yesu-Kirsa horre-na, *Diilonḡ-Yalle ciε Diilonḡo hur na āmbabalma-i, aa bṵ-na na deṅ a ce-na fuṵ baanḡ namaa, aa ce-na nelviinḡ namaa.

12 Da na ce na ta na piiye wuṵ: «Bīṅkūṅgu saa nyaa-mi», ninsonḡo, nga bīm̄bīnni hieronḡo saa fa baa-ni. Mi gbāa cira: «Bīṅkūṅgu saa nyaa-mi.» Nga bīṅkūṅ maama sa ji ta yaanḡa miε dede.

13 Da na ce na bi ta na piiye wuṵ: «Niiwuoni ciε kusūṅ maa-na aa kusūṅgu bi ce niiwuoniṅ maa-na.» Mafamma-i ninsonḡo, nga yiinḡu dii baa yiinḡu Diilonḡo ka diṅ-ni ni hāi-i-na hiere. I kūṵma saa ce

da ma ta ma ce kakarkuono, ma cie i die tie cāa Itieno yaa baa-ma; ma tieno yaa ufaño-i.

¹⁴ Na saa da, Diilonon siire Itieno-i kuomba hōlma-na baa kuman, u ka bi sire mieno-i baa kuuduonngu fangu yaa-i.

¹⁵ Ma sī na suyaa wuo na kūoma-i *Kirsa kūoma ke? Terienngu fangu-na, mi gbāa bie Kirsa kūoma-i ka ce-ma saasorieṅ maama wei? Ma nu dei wei?

¹⁶ Na saa suo wuo da ṅ galla baa saasoro-i ṅ cie kuuduonngu baa-yo wei? Ma nyegāan Diilon-nelma-na wuo: «*Ba hāi-i-na ba gbonu ce kuuduonngu.*»*

¹⁷ Nga uman duo waa horre-na baa Itieno-i, Diilon-Yalle ce-yo kuuduonngu baa-yo.

¹⁸ Hielaan na nanga-i figiṅ-kakarkuono-na. Nuomban ceṅ āmbabalma man, ma sa kpatalla ba kūoma-na, nga uman duo ce figiṅ-kakarkuono-i, kuu dii ṅaa u cie gbomma fuo fereṅ kūoma yaa nuo-i.

¹⁹ Na saa suo wuo na kūoma yaa Diilon-Yalle dūngu-i wei? Diilon-Yalle fande-i Diilono'i hāa-na baa-de; dii dii na hōmmu-na. Na saa suo wuo na kūoma-i namaa maama si wei?

²⁰ Diilono sāa-na sukpePELLUN. Terienngu fangu-na, taa na ce-yo bōi baa na kūoma-i.

7

Pol piye cejallen-kūngu

¹ Nan nyegāan sebe man hā-mi, i ka wan fuo maama yaa fiefie-i-na. Na ciēra wuo bibien nuo da ṅ saa bie cieno ku faa.

* **6:16** Miwaanō jīnamman-sebe (Genèse) 2.24

² Ma miṅ ka waṅ mamaṅ, ma yaa daama: Da na ta na taara na hiel na naṅga-i kakarkuonṅo-na, bibieṅ nuṵ ṅ saaya ṅ bie ṅ yerreṅ cieṅo, aa cieṅo bi soṅ u yerreṅ bṵṵ nuṵ.

³ Bibieṅonṅ saaya u tuṵ ce kumaṅ u hā u cieṅo-i u tuṵ ce-ku, aa cieṅonṅ bi saaya u tuṵ ce kumaṅ u hā u bṵṵ-i u bi tuṵ ce-ku.

⁴ Ānsorre-na, cieṅo sie gbāa ce kumaṅ dṵlaanu-yuṵ baa fuṵ fereṅ kṵṵma-i; u bṵṵ maama. Aa bṵṵṅo sie bi gbāa ce kumaṅ dṵlaanu-yuṵ baa fuṵ bi maama-i, u cieṅ maama.

⁵ Unaa baa yagar unāṅo muṅgallammu-na. Mi saa yagar-ma da na'a na saa-ma wuṵ na ka bel na fere a da huṅṅu celle a gbāa da na cārā Diilonṅo-i fafamma aa suṵ cor baa na ānsorre-i di temma-i. Ni ma'i sī da na yaṅ ku vaaya, na sie ji gbāa bel na fere, a ce dumaanṅo-na, *Sitāni ka hi-na guṵ na gbeini-i.

⁶ Mi waan nelma'i, ku saa ce ṅaa mi guor-na na da na ce-ma de!

⁷ Coima saa fa, kuṵ nuṵmba-i hiere baa naa waa siraamba mei temma-i, ku yaa naa dṵlnu muṵ. ṅga Diilonṅo saa ce-ye kuuduṅṅu hiere: U hāa unāṅo daaku aa hā unāṅo daaku.

⁸ Mamaṅ dii mi da mi waṅ-ma baa siraamba-i baa bikulcaamba-i, ma yaa daama: Da na tīe dei ṅaa muṵmiṅ tīyāa dumaa mi saa bie cieṅo, ku faa.

⁹ ṅga nuṵni maṅ da ṅ suṵ wuṵ ṅ sie gbāa bel ṅ fere, bie cieṅo. Da ṅ bie cieṅo-i ku bṵyaa ṅ tīena ṅ diei aa ce-maama ta ma ko-ni. Da ku bi waa cieṅ nuṵ, ṅ soṅ. Da ṅ soṅ bibieṅ-na ku bṵyaa ṅ tīe ṅ diei aa be-maama ta ma ko-ni.

¹⁰ Bamaṅ dii ānsorre-na aa waa Diilonṅ-dūṅ-

baamba hiere, bafamba maama yaa daama; mei saa waṅ-ma, Itienjo'i waan-ma. Wuɔ ciɛṅo saa saaya u hel u bɔlo wulaa.

¹¹ Duɔ hel, u saa saaya u biɛ bɔlṅo nanjo. Da kuɔ bibiɛṅ maama dii-yuɔ, u bir u kā ba ka nunu banna baa u bɔlo-i. Aa bibiɛṅ nuɔ ṅ saa bi saaya ṅ nanna ṅ ciɛṅo-i.*

¹² Mei fεɛ-i, miṅ ka waṅ mamaṅ baa banamba-i ma yaa daama: Da ṅ hūu Diilonṅ-maama-i, aa ṅ ciɛṅo saa hūu-ma, aa hūu-ma duɔ tīena baa-ni, ṅ saa saaya ṅ nanna-yuɔ wuɔ u saa hūu Diilonṅ-maama-i.

¹³ Kuuduɔṅgu yaa baa caamba-i; nuɔ da ṅ hūu Diilonṅ-maama-i, aa ṅ bɔlo saa hūu-ma, aa hūu-ma ṅ da ṅ tīena baa-yo, ṅ saa saaya ṅ hel u wulaa.

¹⁴ Bɔlṅo faṅo temma-i, uṅ hūyāa-ma kertīɛciɛ soṅ-yuɔ, u piyaa Diilonṅo-i. Aa ciɛṅo maṅ saa hūu Diilonṅ-maama-i aa hūu-ma soṅ kertīɛyiɛṅo-na, u piyaa Diilonṅo-i. Kuɔ ma saa naa waa dumaa, baa naa cira ba bisālmba-i siɛ gbāa piɛ Diilonṅo-i a ne da ba piyaa-yo.

¹⁵ Nga umaṅ duɔ u saa hūu Diilonṅ-maama-i, aa u tīenatieṅo hūu Diilonṅ-maama-i, aa wuɔ fuɔ si dii u tīenatieṅo maama-na, ba baa cie-yo; ba yaṅ u kā. Kufanṅgu terienṅgu-na, u tīenatieṅo maṅ hūyāa Diilonṅ-maama-i, u yaa bɔlṅo-i wa, u yaa ciɛṅo-i wa, uu dii u fεɛṅ nuɔ. Diilonṅo biɛ-na wuɔ na waa yaafɛllenṅ.

¹⁶ Da ṅ yagar aa nyaar, nanṅ ka gbāa kor ṅ tīenatieṅo-i wɛi? ṅ siɛ gbāa ce Diilonṅ nuɔ suɔ mafamma-i.

* **7:11** Niɛṅ Matie sebe-i-na 5.32.

Tiyāaṅ na temma-i

17 Da ma hel daama-na, naṅ ṅa naa waa dumaa aa Diiloṅo bī-na, na t̄ɛ dumɛi; Diiloṅo yaa wuɔ ma ce dumaa. Mi wuɔra mi waṅ ma yaa-i terni-na hiere baa Diiloṅ-dūṅ-baamba-i.

18 Diiloṅoṅ taa u bī-na huɔṅgu maṅ nuɔ-i, da kuɔ unan nuɔ ṅ naa *jā, baa yaṅ senserre ta di da-ni baa ṅ *jāmma-i. Da kuɔ ṅ saa naa bi jā, baa yaṅ senserre ta di da-ni wuɔ ṅ saa jā, t̄ɛ dumaa, baa cira ṅ jā.

19 N jāa o, ṅ saa jā o, yuṅgu si dii-kuɔ. Kumaṅ gbāaṅ, ṅ baa yagar Diiloṅo nuṅgu-i.

20 Naṅ ṅa naa waa waama maṅ aa Diiloṅo suɔ duɔ bī-na, na hieroṅo-i hiere na saaya na t̄ɛ dumɛi.

21 Diiloṅoṅ taa u bī-ni, da kuɔ nii naa waa k̄oriɛṅ nuɔ, baa yaṅ ma jaṅ-ni. Nga da ba hā-ni hūmelle-i ṅ da ṅ hel k̄orsinni-na, hel-niɛ.

22 Na saa da, Itienṅo-i Yesu-Kirsa duɔ bī k̄oriɛṅo maṅ, u jo ji ce nebiṅo u wulaa, aa umaṅ duɔ waa nebiṅo aa u bī-yo, u jo ji ce u k̄oriɛṅo.

23 Diiloṅo s̄aa-na sukpekpelluṅ, baa na bir na ce nelbiliemba k̄oraṅ namaa.

24 Tobin namaa, mi siɛ kar ku coima, naṅ waa dumaa aa Diiloṅo bī-na, waan waama famma yaa-i u hūmelle-na.

Bamaṅ saa hi suur ānsorre-na

25 Kumaṅ ṅaa bamaṅ saa hi suur ānsorre-na ba k̄uṅgu-i, mi ka piiye cɛllɛ kuɔ. Miṅ ka waṅ mamaṅ, ma saa hel Itienṅo nuṅ-nu, mɛi huɔya-maama. Diiloṅo faa baa-mi, a ce huhurma si dii mi nelma-na.

26 Mulīeman̄ maaraaya fiēfiē-i-na, mēi wulaa ku bōyaa nuōmba tīē ba temma-i ba baa suur ānsorre-na.

27 Da kuō ciēņo dii baa-ni tī, baa nanna-yuō. Da kuō ciē sī baa-ni, baa dii ņ yuņgu-i cakūņgu-na.

28 Ku saa ce ņaa da ņ biē ciēņo-i ku balaan̄ dē! Ku saa bi ce ņaa ciēņ duō soņ ku balaan̄ dē! ņga baman̄ suurii ānsorre-na ba ka mulīēņ yan̄ siraamba-i ku'i ciē miē na baa suur-diē.

29 Tobin̄ namaa, miņ taaran̄ mi wan̄ maman̄ ma yaa daama: Huōņgu saa tiraa tīē bōi. Teriņgu fan̄gu-na, a doņ fiēfiē-i-na, caantaamba saaya ba waa ņaa ba saa dii caamba.

30 Baman̄ kaalaan̄ ba ce ņaa wēima saa da-ba. Baman̄ nyiēņ ba ce ņaa ba hōmmu saa fē. Baman̄ sāa bimbinni-i, ba baa haa ba nan̄ga niē.

31 Baman̄ daan̄ miwaan̄o tōnō-i, ba baa haa ba nan̄ga yuō. Miwaan̄ daa uņ yēņ waama man̄, u siē tiraa cō.

32 Mi sa taara ānjōguōma yu na hōmmu-i. Na saa da, uman̄ duō saa dii ciēņo, ņ da u yii baa Itiēņo maacemma yaa yon̄; u taara u ce kuman̄ dōlaanun̄ Itiēņo-i.

33 ņga uman̄ duō dii ciēņo, u yii baa miwaan̄ daayo maama; u taara u ce kuman̄ dōlaanun̄ u ciēņo.

34 A ce dumaan̄o-na uu dii sōmma hāi. Ku-uduōņgu yaa baa caamba-i, uman̄ duō saa soņ, ņ da u gbu u yii baa Itiēņo maacemma yaa yon̄. U wēima-i hiere ma kāa ka jūņ Diilon̄o yaa nuō-i. ņga ciēņo man̄ duō soņ, u yii baa miwaan̄ daayo maama; u taara u ce kuman̄ dōlaanun̄ u bōlō.

35 Da na da mi piiee dumandē-i-na, mi taara

namaa fafaanġu'i. Na baa da nie sī mi taara mi cie-na, ma'i sī. Mi taara na nyaar Itienġo'i nuo-i baa huonġa diei aa na ta na ce kumaņ faa cemma.

³⁶ Fiefie-i-na, umaņ duo ne da u dornġo maama yuu u huonġa-i, aa ne da fuo duo saa bie-yo ku ka ce kpelle u wulaa, u gbāa bie-yo, bāaniņo sī.

³⁷ Nġa umaņ duo yiera-mei wuo u sa taara u dii cieņo, aa ne da da ba boro baa u dornġo-i ku sie ce bāaniņo, aa u gbāa bel u fere cakunġu-na, da kuo ma hilaa fuo ferenġ huonġ-na, ku faa.

³⁸ Terienġu fanġu-na, umaņ duo jā u dornġo-i ku faa, umaņ duo hiel u naņga u dornġo maama-na, kufanġu tiraa fa yaņ.

³⁹ Casoiņ nuonġo-i, ņ bolo duo waa cicelma, ņ sie gbāa kā ka soņ yanġa naņga. Nġa duo ku, nii dii ņ ferenġ nuo, ņ gbāa soņ bibienġo maņ dolaanu-nie. Kumaņ gbāaņ, bibienġo faņo saaya u hūu Yesu maama-i.

⁴⁰ Nġa mei wulaa duo tie u saa soņ, ku ka buo-yuo yaņ duo kā ka soņ bibienġo naņ-na. Mafamma-i mei huoya-maama, aa mi suyaa mie *Diilonġ-Yalle bi dii baa muonġo-i.

8

Cufien-kūoma maama-i

¹ Fiefie-i-na, i ka ne cufien-kūoma kūnġu-i. I hieronġo-i i suo weima boi fuo ninsonġo ņaa naņ waanġ-ma dumaa, ņga na saaya na suo wuo sosuomunġu jo baa bolbolsinni, a ne da nelnyulmu ce i naņ kaasinni Diilonġ-hūmelle-na.

² Umaņ duo tuo ne wuo fuo suo binġkūnġu, u saa hi tuo suo ņaa uņ saaya u suo dumaa.

³ Nga umañ duṵ yaṅ Diilonṅo maama ta ma dɔlnu-yuṵ, Diilonṅo suṵ u yaa-i.

⁴ Terienṅu fanṅu-na, cufien-kūṵma-i i gbāa tie wuo-ma wei? I suyaa wuṵ cufellu-i bɪṅkūṅgu sɪ, aa tiraa suṵ wuṵ Diilonṅo dii u diei yoṅ!

⁵ Banamba daa ninanni ta ba buol-ni dɔrɔ-i-na baa hiema-na hiere wuṵ bafamba diiliemba yaa-i. Bafamba wulaa diiliemba dii bɔi aa yuntaamba bi dii bɔi.

⁶ A ne da miε fuṵ miε wulaa, Diilonṅo dii u diei yoṅ. U yaa i To-i. U'i hielaa bɪmbɪnni-i hiere aa i tɪenaana fuṵ maa-na'i. Aa Itienṅo bi dii u diei, u yaa Yesu-Kirsa-i. Diilonṅo ciε u yaa hiel bɪmbɪnni-i hiere aa fuṵ barguṵ yaa nuṵ-i in yēṅ cicɛlma dumandε-i-na.

⁷ Nga i hieronṅo saa suṵ wuṵ cufellu-i bɪṅkūṅgu sɪ. Banamba miεṅ cufienṅa-i a ce ji hi baa nyunṅo, da ba ta ba wuo cufien-kūṵma-i ba ta ba jɔguṵṅ cufienṅa maama, aa da ṅaa ba guṵla ba Diilonṅ-hūmelle-i. Ba saa hi naṅ kaasɪnni yogo ku'i juṵṅ baa āṅjɔguṵma famma-i.

⁸ A ne da ku saa ce ṅaa niiwuoni yaa gbāa piε-ye Diilonṅo-na. Diε saa wuo, kunaṅgu sa hel-yiε, diε bi wuo, kunaṅgu sa suur-yiε.

⁹ Naṅ yēṅ na fεrēṅ nuṵ dumaa ta na ce kumaṅ dɔlaanuṅ-nei, gbāaṅ bamaṅ saa hi naṅ kaasɪnni yogo Diilonṅ-hūmelle-na, na baa ji bɪena ba Diilonṅ-hūmellen-kūṅgu-i.

¹⁰ ṅaa bamaṅ saa hi naṅ kaasɪnni-i yogo, unaa kā ka da nuṵni maṅ suyaṅ yiēṅgu ṅ tɪenaana tɪnniṅ-dūṅ-nu ta ṅ wuo kūṵma; fuṵ u siε bi kā na ta na wuo wei?

¹¹ Duṵ wuo aa u huṵṅga saa ji hūu-ma, naṅ

sosumunġu'i saa jo baa mafamma-i wēi? Nuōnei cie u kōsuōŋ u fere. A ne da *Kirsā kuu fuō bi maama-na.

¹² Da na ta na ce gbomma famma-i Diilon-dūŋ-baamba maŋ saa hi naŋ kaasinni-i yogo na guōl ba gbeini-i Diilon-hūmelle-na, na saaya na suō wuō na ce-ma Kirsā fuō fere yaa nuō-i.

¹³ Ku'i cie na da muō da mi suō wuō da mi wuo daaku-i, mi ka guōl melŋo gbeini-i Diilon-hūmelle-na, mi ne ku biŋkūŋgu-i aa yaŋ-ku; mi siē tiraa diiku mi nuŋgu-na.

9

Kumaŋ saaya baa Yesu pōpuōrbiemba-i

¹ Muō mi siē gbāa ce kumaŋ dōlaanu-miē wēi? Yesu *pōpuōrbilon muō sī wēi? Mi saa da Itieŋo-i Yesu-i baa mi yufelle-i wēi? Miŋ cie maacemma maŋ hā Itieŋo-i, ma'i sī namaaŋo-i wēi?

² Banaŋ da ba fi'a ba saa hūu-ma wuō Yesu pōpuōrbilon muō, namaa fuō na saaya na hūu-ma. Naŋ hūyāa Itieŋo maama-i mi wulaa, ku yaa pigāaŋ wuō Yesu pōpuōrbilon muō.

³ Bamaŋ ciēra mi maacemma saa fa, miŋ ka waŋ mamaŋ baa-ba ma yaa daama:

⁴ Yesu pōpuōrbien miēŋo-i i sa wuo wēi? I sa nyōŋ wēi?

⁵ Mi saa saaya mi jā ciēŋo Diilon-dūŋ-baamba-na u tuō wuōra baa-mi ŋaa Yesu pōpuōrbiembaŋ ceŋmaŋ dumaa baa Itieŋo hāmba-i a naara Pier wēi?

⁶ Sisō muō baa Barnabasi-i yon, miēmei saaya i ce maacemma-i a taara i nuŋ-juuru-i?

⁷ Naŋ siire, na nuō wuō molo kāa sorosimma-na aa tuō pā u fere wēi? Sisō melŋ daayo sūō tibinni-i

aa u sa wuo ni bienja-i? Da ma'i bi sī āncīnaņ daayo sa nyōņ u muōru nōnō-i? Na nuō-ma dede wēi?

⁸ Miņ waņ nelma maņ daama-i, nelbiliemba'i jōgaņ dumaāņo-na yōņ wēi? Ma sī maaduōma famma yaa bi nyegāaņ *Moisi *ānjīnamma-na kē?

⁹ Ma nyegāaņ ānjīnamma-na ninsoņo wuo: «*Niiņ duō tuō muo dīmma-i η saa saaya η vaa u nuņgu-i.*»^{*} Ku ce namaa na'a Diiloņo kaalaaya niimba yaa aa waņ mafamma-i wēi?

¹⁰ Ma sī nel daama waaņ a vii miēmei kē? Coima saa fa, ma fuliinu miēmei. Ma sī umaņ duō tuō kū, u suyaa wuo u ka da bīnkūņgu ku'i ciē u tuō kū kē? Nuō da η suō wuo naņ dīmma ciē dēdiēni hiere, η waa hie kā wuo naņ ka muo-ma? Da η da umaņ muyaāņ u dīmma-i, u suyaa kerre wuo u ka da belle-meī ku'i ciē.

¹¹ Iņ ciē Diiloņ-maacemma-i na hōlma-na, kuu dii ņaa i duu dīmma. Da η duu dīmma-i, η saa saaya η kar-ma wēi?

¹² Bamaņ wuyaāņ na nagāņ-niini-i wuo ni vii-ba, ni vii miēņo-i yaņ bafamba-i. ņga i fiinaaņ aa bel i muliēma-i nammu hāi. I sa taara *Kirsā *Neldōdōlma bir baa ma huoņgu ku'i ciē i hīrā i muliēma-i.

¹³ Ma sī na suyaa kerre wuo bamaņ ciēņ maacemma-i *Diilodubuō-i-na, ba niiwuoni hel Diilodubuō yaa nuō-i kē? Aa suō wuo *Diilojigāntaamba niini bi hel ba maacemma'i nuō-i kē?

^{*} **9:9** Anjīnamma tiyemman-sebe (Deutéronome) 25.4; Tim. đē. 5.17-18

14 Kuuduṅgu yaa baa bamaṅ waan Neldɔdɔlma-i. Itien wuɔ ba ta ba wuo ma'i nuɔ-i.†

15 Na nagāṅ-niini vii-mi, ṅga mi niε-ni aa yaṅ-ni. Baa na da niε sī meī taara na ta na hā-mi bīṅkūṅgu ku'i ciε mi ta mi waṅ nel daama-i de! Ma'i sī. Aa mi da mi cārā na wulaa, bɔlbɔl mi ku. Miṅ waṅ Diilonṅ-nelma-i gbāṅgbāṅ mi sa hūu bīṅkūṅgu, ku fē mi huṅga-i. Aa molo siε gbāa ce mi yaṅ kufanṅu-i.

16 Mi siε gbāa gbelien mi ferε wuɔ mi waṅ Neldɔdɔlma. Maacemma namma-i, ku dɔlaanu-miε o, ku saa dɔlnu-miε o, mi ka ce-ma. Aa da mi saa ce-ma, sūlma haraa-miε.

17 Kuɔ muɔmei naa sire mi ferεṅ nuɔ ta mi ce-ma, mii naa saaya baa pāmma, ṅga meī saa sire mi ferεṅ siremma, Diilonṅ'o'i ciεra mi ce-ma.

18 Terienṅu fanṅu-na, meī maacemma sullu yaa hadu-i? Du yaa a waṅ Diilonṅ-nelma-i gbāṅgbāṅ, mi baa hūu bīṅkūṅgu a ne da mii naa saaya mi hūu.

19 Mii dii mi ferεṅ nuɔ, ṅga mi ciε mi ferε na hieronṅo-i na kɔrienṅ muɔ da mi gbāṅ da nuɔmba bɔi hā Kirsai.

20 Da mi waa baa *Yuifubaa-ba-i, mi ce mi ferε Yuifuyienṅ muɔ da mi gbāṅ da-ba. Na saa da, Moisi āṅṅinamma siε gbāa yuu-mi baa weiima, ṅga da mi waa baa bamaṅ wuɔyaan-manṅ, mi ta mi wuɔ-ma da mi gbāṅ da-ba.

21 Kuuduṅgu yaa baa bamaṅ sa suyaan Moisi āṅṅinamma-i, da mi bi waa bafamba hɔlma-na, mi ce mi ferε ba temma-i da mi gbāṅ da-ba. Ku saa ce ṅaa mi taara mi cira mi ciinaana Diilonṅo āṅṅinamma-i de! Ma'i sī. Mi wuɔ ma yaa-i Kirsai wuɔsaanṅu-na.

† 9:14 Niεṅ Like sebe-i-na 10.7.

²² Da mi waa baa bamaņ saa naņ kaasinni yogo Diilon- hūmelle-na, mi ce mi fεε ηaa mei fεε-i mi saa hi naņ kaasinni yogo, da mi gbāņ da-ba. Da mi suur terieņgu terieņgu, mi ce mi fεε terieņgu fanġu taamba temma, da mi gbāņ da banamba kor-bei.

²³ Mi ce daama-i hiere Neldōdōlma da ma gbāa hi terni-i hiere aa muōmi bi da mi kūņgu-i.

²⁴ Na suyaa wuō gbaruntaamba gbar hiere, ηga umaņ duō ta yaņ banamba-i u yaa yaraa; aa ba pā u yaa-i. Terieņgu fanġu-na, gbāaņ ba baa ta aa yaņ-na.

²⁵ Bamaņ taaraayaņ ba ka finu gbarunġu-na, ba hīrā muliema-i ku tigiima-na. Ba ce muliema famma-i da ba ka da kumaņ ku sa gbāņ biēnamma. A ne da miε iņ donyaņ kumaņ, ku sa biēna da.

²⁶ Ku'i cie na da muō miņ gbar mi kā, mi sa gbar mi yuņ-nu. Mi saa baa ciekūrāņo maņ sa jafāaņ u yuņ-nu.

²⁷ Mi ce mi kūōma-i kpāncōlgūō aa mi suō mi fεεη belma. Mi sa taara da mi ji waņ Diilon-nelma-i tī baa banamba-i muōmi hel hōntōbilonō.

10

Yaaņ cufieņa buolma-i

¹ Tobin namaa, mamaņ daa i bīncuōmba-i *Moisi bāaņgu-na, mi taara na suō-ma hiere. Duherru nandu naa cīnnu-bei a saaņ-ba ba kā ka karnu dāmman- nuoraanġu-i.

² Ku cie ηaa ba *baatiseņ duherru-na baa dāmman- nuoraanġu-na a ce kuuduōņgu baa Moisi-i.

³ Ba hieronō-i ba wuyaa Diilon-niiwuoduōni,

4 aa nyɔŋ Diilonɔ-hũnduɔma. Hũmma famma taa ma hel tãmpɛllen, aa tãmpɛlle fande yaa waa *Kirsai. U waa baa-ba terni-na hiere.

5 Mafamanɔ fiɛ ce, ba fɔŋgũɔ saa ta ba ce Diilonɔ huɔŋga-i, ku'i ciɛ ba wuɔra ku dii *hĩekuraanɔgu-na.

6 Nel daama ciɛ da ma pigãan-ye wuɔ i saa saaya i yan ãmbabalma cemman-maama ta ma dɔlnu-yiɛ ŋaa man taa ma dɔlnu i bĩncuɔmba-i dumaa.

7 Baa na ta na buol cufiɛŋa-i ŋaa i bĩncuɔmban taa ba ce dumaa. Diilonɔ-nelma waan-ma wuɔ: «*Ba tĩenaana wuo niwuoni-i aa nyɔŋ kolma-i. Ban ju wuo tĩ, ba sire ce ba bãanɔgu-i.*»*

8 Baa na yan i tiɛ ce figiɔŋ-kakarkuonɔ-i ŋaa i bĩncuɔmba nan ceŋ dumaa. Ba ciɛ ku yaa-i nuɔmba neifiɛŋ-cĩncieluo baa di diei nuɔmba nuɔsiba ndii kuu-bei yinduɔŋgu-na.†

9 Baa na yan i feŋ Kirsai-i ŋaa i bĩncuɔmba nan fiɛŋ-yo dumaa a ce jẽnaamba don-ba ko-ba.‡

10 Baa na ta na waana ŋaa i bĩncuɔmba nan waanan dumaa, a ce *dɔrpɔpuɔrbilonɔ man kuɔŋ nuɔmba-i u jo ji ko-ba.§

11 Nel daama ciɛ nuɔmba da ba gbãa suɔ ba fɛɛŋ belma. Ba nyɛgãan-ma da ba gboya miɛ man piyaa miwaanɔ timma-i.

12 Teriɛŋgu fanɔgu-na, uman duɔ tuɔ ne wuɔ sĩ fuɔ yiɛraaya u gbeiniŋ, u gbãŋ u baa ji cii.

13 Maman guɔlaan nelbiliemba gbeini-i Diilonɔ-hũmelle-na, ma yaa bi guɔlaan namaa niini-i. Nɔga Diilonɔ-i nunni hãĩ tienɔ sĩ; u siɛ yan ma jĩnya-nei.

* **10:7** Helman-sebe (Exode) 32.6 † **10:8** Niɛŋ Kãmmaŋ-sebe-i-na (Nombres) 25.1-9. ‡ **10:9** Niɛŋ Kãmmaŋ-sebe-i-na (Nombres) 21.4-7. § **10:10** Niɛŋ Kãmmaŋ-sebe-i-na (Nombres) 17.6-14.

Kumanj da ku ta ku guɔl na gbeini-i, u ka kãyã-nei aa pigãan-na nanj ka ce dumaa hel-kuɔ.

14 Mi jɛnaan namaa, terienju fanju-na, jande, niɛnj cufɛɛna buolma-i aa na yan-ma.

15 Mi suyaa miɛ na suɔ kuyunju ku'i ciɛ mi ta mi piiye baa-na dumandɛ-i. Minj wanj mamanj, namaa fɛrɛ-i niɛnj-manj na ne, coima wei?

16 Diɛ tiɛ wuo Itienjo niiwuoni-i, inj jaal Diilonjo-i ciɛnga manj maa-na-i, ka sa pigãan wuɔ Kirsa tãmma yaa ciɛ i waa u horre-na wei? Inj bi calnuj *buruo manj baa i-naa, u'i sa pigãan wuɔ Kirsa kũɔma yaa ciɛ i waa u horre-na wei?

17 Buruo diei dii; inj fiɛ ciinu, i wuo burduɔno fanjo yaa-i. Ku yaa pigãan wuɔ ii dii horduɔlenj.

18 Niɛnj *Isirahel-baamba-i, ba mumbuolmunj-terienju-i Diilonj-kũngu, a ce dumaano-na, bamanj wuyaanj bĩmbaamba manj banj konj-banj terienju-na, kutaamba dii Diilonjo horre-na.

19 Ku saa ce ŋaa mi taara mi cira cufɛllu-i baa du kũɔma-i nii dii baa yunju waama namma,

20 ma'i sɪ. Ŋga mi taara mi cira banj konj bĩmbaamba manj cufɛɛna-na, ba sa ko-ba ba hã Diilonjo, ba ko-ba ba hã *jĩnabaa. A ne da mi sa taara weiima waa na hɔlma-na baa jĩnabaa-ba-i.

21 Na siɛ gbãa nyɔnj baa Itienjo ciɛnga-i aa miɛl nyɔnj baa jĩna ba kaanga-i. Na siɛ gbãa wuo Itienjo niiwuoni-i aa tiraa miɛl wuo jĩna ba niini-i.

22 Diɛ vaaya kufanju-i, Itienjo huɔnga ka du baa-ye; a ne da i siɛ gbãa fi baa-yo.

Yaanj i tiɛ kãyã i-naa Diilonj-hũmelle-na

23 Na ciera bĩnkũngu saa nyaa-ye. Ninsonjo, bĩnkũngu saa nyaa-ye, ŋga bĩmbĩnni hieronjo saa

fa baa-ye. Biŋkūŋgu saa nyaa-ye, ŋga biḡbinni hieroŋo sa ce i naŋ kaasinni Diilon-ḡmelle-na.

²⁴ Neliɛŋo neliɛŋo, u saaya u tuo taara banamba fafaanḡu, u baa tuo ne fuo kūŋgu-i.

²⁵⁻²⁶ Ma nyegāaŋ Diilon-nelma-na wuo: «*Miwaanḡo-i baa u huoya-niini-i hiere Itie fuo niini-i*»*, a ce du-maanḡo-na, da na da kūma maŋ saŋga-na, na baa cira na yuu ma sinni-i, na sāa na wuo; na baa jaana na hōmmu-i.

²⁷ Moloŋ duo bi-ni wuo ŋ kã na ka wuo niuwuoni, da kuo kutieŋo saa hūu Yesu maama-i, da ŋ kã, da ba hã-ni kumaŋ, ŋ baa jaana ŋ huŋga-i, ŋ hūu ŋ wuo fieya aa ŋ baa yuu moloŋo baa weima.

²⁸ Ŋga moloŋ duo da tūnu-nie wuo kūoŋ daama-i cufelluŋ-kūma, ne kutieŋo-i aa ŋ yaŋ; baa wuo. Da ŋ wuo, ŋ ka hã kutieŋo-i ānjogobabalamma.

²⁹ Mi saa ne namaa ānjoguoma aa piye, mi nie umaŋ gbuoya-nei fuo maama'i aa piye.

Unaa gbāa cira: «Da kuo biŋkūŋgu saa nyaa-mi, ma da nie na'a mi saa saaya mi wuo daaku-i, wuo da mi wuo-ku mi ka hã unano ānjogobabalamma?

³⁰ Da mi da kuuwuonḡu-i aa jaal Diilonḡo-i aa suo da mi wuo-ku, ma ce nie unaa jo ji tuo gāŋ baa-mi wuo mi cie nie wuo-ku?»

³¹ Mi gbāa waŋ mamaŋ, ma yaa daama: Na wuo wa! Na nyoŋ wa! Sisō da na ta na ce biŋkūŋgu biŋkūŋgu, na saaya na ta na ce-ku Diilon-yerre fafaan-nu.

³² Baa na yaŋ na ciluo tuo guol banamba gbeini-i; u baa guol *Yuifu ba niini-i, u baa guol *nieraamba niini-i, u baa bi guol Diilon-dūŋ-baamba niini-i.

* **10:25-26** Gbeliemaŋ-nalāanḡu (Psaume) 24.1

³³ Taa na ce mēi temma: Muṓmi vaa mi fεε weima-na hiere ta mi ce kumaṅ kāayāṅ nuṓmba-i. Mi sa taara mēi fafaanḡu, mi taara nuṓmba-i hiere ba fafaanḡu Diilonḡo duṓ kor-ba.

11

¹ Muṓmiṅ biyaa *Kirsa maama-i dumaa, na-maanḡo-i biyaan mēi bi maama-i dumēi.

Cieṅo saaya u suuye u yunḡu-i Diilocārālle-na

² Kasi saa da-na: Miṅ waan nelma maṅ baa-na, na wuṓ ma hūmelle-i. Weima-na hiere mi nelma sa karaanu-nēi.

³ Nga mi taara na suṓ wuṓ *Kirsa yaa nuṓmba-i hiere ba yunḡu-i. Bibieṅo yaa cieṅo yunḡu-i aa Diilonḡo yaa Kirsa yunḡu-i.

⁴ Bibieṅ nuṓ da ḡ yaṅ ḡ cucūṅgu-i ḡ yunḡu-na aa ta ḡ cārā Diilonḡo-i, sisṓ ta ḡ waṅ Diilopṓpuṓrunḡu-i, kuu dii ḡaa ḡ saa kāṅ Kirsa yaa-i.

⁵ Aa cieṅ duṓ yaṅ u yunḡu-i gbāṅgbāṅ aa tuṓ cārā Diilonḡo-i sisṓ duṓ yaṅ-ku aa tuṓ waṅ Diilopṓpuṓrunḡu-i, kuu dii ḡaa u saa kāṅ u bṓlṓ yaa-i, a ne da u yaa u yunḡu-i. Cieṅo faṅo temma dii ḡaa cieṅo maṅ cirii u yunḡu-i.

⁶ Cieṅo maṅ duṓ u sa taara u vaa biṅkūṅgu u yunḡu-na, u sa hāyā-kuṓ bṓlbṓl wēi? Nga i suyaa wuṓ cieṅ duṓ cir u yunḡu-i, sisṓ duṓ hāyā-kuṓ, ku da-yo senserre, terieṅgu faṅgu-na bṓlbṓl u tuṓ suuye-kuṓ.

⁷ Bibieṅo yaa Diilonḡo nabieraṅo-i, u yaa pigāan Diilonḡo fafaanḡu-i, a ce dumaanḡo-na, duṓ tuṓ cārā Diilonḡo-i, u saa saaya u suuye u yunḡu-i. Aa cieṅo pigāan bibieṅo fafaanḡu.

⁸ Na saa da, Diilonɔ saa hiel bibienɔ-i cien-na, u hielaa cienɔ yaa bibienɔ-na.

⁹ Aa ku saa ce ŋaa ba maa bibienɔ yaa a hã cienɔ-i dɛ! Ba maa cienɔ yaa a hã bibienɔ-i.

¹⁰ Terienɔ fangu-na, cienɔ saaya u ne *dɔrpɔpuɔrbiemba-i aa tuɔ suuye u yungu-i a pigãaŋ u munyierammu-i.

¹¹ Nga na saaya na suɔ wuɔ Itienɔ wulaa, bibienɔ siɛ gbãa muo sãntorma baa cienɔ-i, aa cienɔ siɛ bi gbãa muo sãntorma baa bibienɔ-i.

¹² Mi taara mi cira, cienɔ hilaa bibien-na aa bibienɔ hel cien-na, aa ba hãi-i-na hierɛ ba hilaa Diilon-na.

¹³ Namaa fɛɛ-i niɛŋ-kuŋ na ne! Cien duɔ yaŋ u yungu-i u saa suuye-kuɔ aa tuɔ cãrã Diilonɔ-i, ku biyaa wei?

¹⁴ Ma sɪ na daa bibienɔ yukuɔsɪŋ da ni tu cor ku ta ku da-yo senserre kɛ?

¹⁵ A ne da ku'i saaya caamba-i. Diilonɔ hãa bafamba-i yukuɔsɪnni-i ni da ni ta ni suuye ba yunni-i.

¹⁶ Umanɔ duɔ u dii nuharungu nel daama-na, kutienɔ saaya u suɔ wuɔ Diilon-dũŋ-baamba-i terni-na hierɛ a naara miɛ fɛɛ-i i ce-ma dumɛi.

Itienɔ niwuoni maama-i

¹⁷ Miŋ ka dii mi nuŋgu-i mamanɔ nuɔ-i fiɛfiɛ-i-na, mi siɛ gbɛliɛŋ-na. Na tigiima sa kãyã-nɛi Diilon-hũmelle-na, ma guɔla-nɛi.

¹⁸ Mi nuɔ ba'a da na tigiinɔ na-naa, banamba bɔ ba deŋ, aa mi suyaa miɛ ma gbãa ce.

¹⁹ Mi suyaa miɛ na saaya na bɔrɔ ku yaa bamanɔ nyaarãa Diilonɔ-na ba ka suɔ.

20 Da na jānu na-naa da na wuo Itienjo niiwuoni-i, na sa wuo-ni niŋ saaya ni wuo dumaa.

21 Niiwuonj da ni hi wuoma, na kā ka biε na juurumbaa. A ce dumaanjo-na, banan da ba ce ba t̄iε baa nyulmu-i aa banamba wuo ye aa nyonj ye ta ba ce konhiliinju.

22 Da na da na sa taara na cal baa moloŋo, bige-i ciε na sa wuo dii na cinninj aa ta na jo? Sisɔ na taara na biεna Diilonj-dūŋ-baamba yerre yaa wei? Bige-i ciε na ta na ture sūntaamba yammu-i? Na'a mi wanj wuo niε baa-na? Na taara mi gbeliεŋ-na wei? Mi siε siε aa gbeliεŋ-na.

23 Miŋ daa mamanj Itienjo wulaa aa wanj-ma baa-na ma yaa daama: Banj ŋa naa saaya ba bel Itienjo-i Yesu-i isuonju manj nuɔ-i, wuo biε *buruo

24 aa jaal Diilonjo-i, aa būlnu-yuo aa cira: «Mi kūɔma yaa daama-i miŋ hāŋ-nan baa-ma, taa na ce miŋ ciε kumanj daaku-i mi maama ta ma t̄ienu-nei.»

25 Banj juɔ wuo niiwuoni-i t̄i, wuo biε duv̄εŋo ciinj-na hā-ba aa cira: «Ba ka bel-mi ko-mi. Mi t̄amma manj ka kūnna, kuu dii ŋaa ma yaa daama-i ciinjana. Diilonjo ka bel u *tobisifelenni-i baa ma yaa-i. Da na ta na nyonj-yo huonju huonju, na ce miŋ ciε kumanj daaku-i mi maama t̄ienu-nei.»

26 Na saa da, aa Itienjo suɔ duɔ bir jo, huonju huonju, da na wuo buruo-i wuonj daama temma-i aa nyonj duv̄εŋo-i, na wanj u kuliinju maama yaa dumaanjo-na.

27 Ku'i ciε na da umanj duɔ waa waama namma aa wuo Itienjo buruo-i, sisɔ aa nyonj Itienjo duv̄εŋo-i, kutienjo saa kāŋ Itienjo kūɔma-i baa u t̄amma-i hiere; a ce dumaanjo-na, Diilonjo ka yuu-yo.

²⁸ Terienḡu fanḡu-na, neliēṅo neliēṅo, u saaya u ne u fere igēna aa suṅ duṅ wuo buruo daayo-i aa nyṅ duvēṅ daayo-i.

²⁹ Umanḡ duṅ saa kāṅ buruo daayo-i baa duvēṅ daayo-i wuṅ Itienḡo kũṅma*, aa suuye u yufienḡa-i a wuo-ni, Diilonḡo ka ḡāṅ baa-yo.

³⁰ Ku'i ciē na da jaamba-i baa jēliimba maaraaya na hōlma-na baa kuliinḡu-i hiere.

³¹ Kuṅ i taa i ne i fere igēna aa suṅ tie wuo, Diilonḡo naa waa hie tuṅ ḡāṅ baa-ye?

³² Nga Diilonḡo sa taara i ka caa baa banamba-i ku'i ciē u tuṅ ḡāṅ baa-ye u dii-ye hūmelle-na.

³³ Tobinḡ namaa, terienḡu fanḡu-na, da na jānu na-naa da na wuo Itienḡo niwuoni-i, ciyaanḡ na-naa.

³⁴ Nyul da mu waa umanḡ nuṅ-i, u wuo dii u ciinḡ-nu aa u tuṅ jo, ku yaa da na ji jānu na-naa u siē cāl Diilonḡo ji tuṅ ḡāṅ baa-yo.

Nelma manḡ tīyāa, da mi kā mi ka fienu-mei.

12

Diilonḡ-Yallenḡ hāṅ nuṅmba-i fḡḡḡbaa-ba manḡ

¹ Tobinḡ namaa, mi nunḡu ka hi *Diilonḡ-Yalle maacemma yaa fiēfiē-i-na; mi taara ma kaala na wulaa.

² Na suyaa wuṅ nanḡ ḡa na'a na saa hi hūu Itienḡo maama-i na taa na ḡbar na nyaanu tīnni, a ne da nunnḡ si baa-ni ni ta ni piye.

³ Ku'i ciē mi ta mi taara mi wanḡ-ma baa-na miē Diilonḡ-Yalle siē ḡbāa waa molonḡ-na aa kutienḡo wuṅ

* **11:29** Verse daayo ḡbāa bi nu nunḡ daama-i: «Umanḡ duṅ saa kāṅ Itienḡo horre-i aa suuye u yufienḡa-i wuo buruo daayo-i aa nyṅ duvēṅ daayo-i, Diilonḡo ka ḡāṅ baa-yo.»

Yesu dāngāan! Ma sie gbāa ce. Aa molo sie bi gbāa cira Yesu yaa Itienḡo-i, da Diilonḡ-Yalle saa dii-ma u nuḡ-nu.

⁴ Diilonḡ-Yallen hān nuḡmba-i fōḡḡbaa-ba maḡ ba ta ba ce Diilonḡ-maacemma-i baa dii sinni bḡi, ḡga Diilonḡ-Yalduḡl daade yaa hāan-baḡ baa-ba.

⁵ Maacemma sinni dii bḡi, ḡga ma ce hā Yunt-eduḡḡo yaa-i.

⁶ Ancemma dii bḡi, ḡga Diiloduḡḡo faḡo yaa hāan i hieroḡḡo-i ku fōḡḡḡo-i i tie ce-ma.

⁷ Diilonḡo hāa-ye fōḡḡbaa i yuḡ-niḡ i tie fa i-naa maama. Fōḡḡbaa-ba famba yaa piḡāan Diilonḡ-Yalle maacemma-i.

⁸ Diilonḡ-Yalle ce unāḡo nelnurāḡo, aa ce unāḡo ānsuḡmantienḡo.

⁹ Diilonḡ-Yalduḡl daade hā unāḡo fōḡḡḡo-i u haa u nanḡa-i Diilonḡo-na ninsoḡ-haama, aa hā unāḡo fōḡḡḡo-i u tuḡ sire jaamba.

¹⁰ Di hā unāḡo fōḡḡḡo-i u tuḡ gbā u ce himma, aa hā unāḡo u tuḡ ce Diilopḡpuḡrni, aa hā unāḡo u tuḡ suḡ Diilonḡ-maacemma-i u bḡrḡ-mei baa *jina ba maama-i. Di hā unāḡo fōḡḡḡo-i u tuḡ gbā u piiye nelfeemma, aa hā unāḡo u tuḡ gbā u hielnu-mei.

¹¹ Diilonḡ-Yal daade yaa ciḡḡ mafamma-i di diei yonḡ. Fōḡḡḡo maḡ duḡ dḡlnu-die di hā-ni baa u yaa-i.

Diilonḡ-dūḡ-baamba dii ḡaa nelfifiḡo

¹² Terni bḡi dii nelienḡ nuḡ ḡ kḡḡma-na. ḡga ni gbuḡnu hiere ce kḡḡduḡma. Terḡ daani-i baa ni ciinumma-i ni gbuḡnu ce nelduḡḡo. Bamaḡ hūyāa *Kirsma maama-i baa dii dumei.

¹³ I hieroḡḡo-i hiere i daa batemu-i Diilonḡ-Yalduḡl daade'i nuḡ-i a gbonu ce ḡaa nelduḡḡo; *Yuifubaa

o, *nieraamba o, kōraamba o, nebimba o, Diilon-
Yalduəl daade yaa dii i hōmmu-na.

14 Nelbilon kŭōma-i terienḡu diei sī, terni bōi
gbuōnu ce-ma.

15 Gboluoŋ da ku cira: «Muō sī nanḡa-i, mi nuḡgu
si dii kŭōma-na», gbāḡgbāḡ sī wei? Kufanḡu gbāa
bō ku deḡ wei?

16 Tūḡ da ku cira: «Muō sī yufelle-i, mi nuḡgu si
dii kŭōma-na», ku saa kar coima wei?

17 Kuō nelbilon kŭōma-i hiere maa naa waa
yufelle yoḡ, ii naa tiē nu niē? Aa kuō maa naa waa
hiere tūḡgu, ii naa tiē nu hŭlāanḡu-i niē?

18 Na saa da, Diilonḡo saa ma-ye u yuḡ-nu. U maa-
ye kuḡ dōlaanu-yuō dumaa; a sōḡlnu i terni-i uḡ
taaraḡ ni waa kusuōḡ-nu.

19 Kuō terienḡu diei waa nelbilonḡo-na, baa naa
saa ta ba bī u kŭōma-i wuō kŭōma.

20 Terni bōi dii nelbilonḡo kŭōma-na, ḡga ni
gbuōnu ce kŭōma diei.

21 Yufelle siē gbāa gbē nanḡa-i wuō: «Mi sa taara-
niē.» Yuḡgu siē bi gbāa gbē gboluoḡgu-i wuō: «Mi sa
taara-niē.»

22 Iḡ neḡ terni maḡ i kŭōma-na wuō yuḡgu si dii-
niē, ni yaa faaḡ i maama-i ni yaḡ.

23 Iḡ'a i sa kāḡ terni maḡ, i bel ni yaa-i fafamma.
Iḡ fuo nimaḡ aa i sa siē waḡ ni maama, i ne ni yaa-i
fafamma

24 a ne da terni maḡ niifuoni sī i sa ne-ni du-
maanḡo-na. Iḡ'a i sa kāḡ terni maḡ i kŭōma-na,
Diilonḡo maa-ye aa ce terni fanni waa baa yuḡgu.

25 U saa tuō taara i kŭōma terni muo sāntorma
baa ni-naa; u taa u taara ni ta ni jōḡuōḡ ni-naa
maama aa ta ni fa ni-naa maama.

26 Terienḡu diei da ku ta ku jaṅ, terni nanni ce kuuduṅḡu baa-ku hiere. Da ba ce terienḡu diei b̄oi, ninanni h̄ommu bi f̄e hiere.

27 A ne da namei Kirsa k̄uṁma-i. Na hieroṅo-i hiere naa dii baa na terni u k̄uṁma-na.

28 Ku'i ciε na da Diiloṅo h̄aa nuṁba-i ba da-ba-deṅ maacemma u d̄uṅḡu-na. U duṅ ce ba-namba Yesu *p̄oṗuṁbiemba iḡēna, aa ce ba-namba ta ba ce u p̄oṗuṁḡu, aa ce banamba Diilonelpiḡāataamba, banamba ta ba ce gb̄ere-weima, banamba ta ba sire jaamba, banamba ta ba k̄āyā nuṁba, banamba yaataamba, banamba bi ta ba piiye nelfelemma.

29 Ba hieroṅo-i Yesu p̄oṗuṁbiemba wei? *Diilop̄oṗuṁbiemba wei? Ba hieroṅo-i nelpiḡāataamba wei? Ba ce gb̄ere-weima wei?

30 Ba hieroṅo-i ba sire jaamba wei? Ba gb̄a ba piiye nelfelemma-i wei? Ba gb̄a ba hielnu-m̄ei wei?

31 *Diiloṅ-Yallenḡ h̄aṅ nuṁba-i f̄oṅḡōbaa-ba maṅ, gb̄aaṅ na da bamaṅ faa yaṅ bei. Gb̄aaṅ na da bamaṅ k̄āyāṅ nuṁba-i ba yaṅ. Mi ka piḡaaṅ-na kumaṅ yuṅḡu yaṅ hiere; ku yaa ṅaa nelnyulmu-i.

13

Nelnyulmu

1 Halle da ḡ fiε ta ḡ nu nelma-i hiere h̄iema-na ka cor baa *d̄oṗuṁbiemba maama-i, da kuṁ nelnyulmu si dii-niε, ḡ ce gb̄aṅgb̄aṅ. Dumaṅo-na nii dii ṅaa joloṅo maṅ baṅ mar-oṅ ba yuṅ-nu, sis̄o kpoṅo maṅ baṅ mar-oṅ ba yuṅ-nu; u tuṁ du u ce ijieni nuṁba t̄unni-na yoṅ.

2 Da ḡ fiε ta ḡ gb̄aṅ ḡ ce Diilop̄oṗuṁni-i; aa ta ḡ suṁ weima-i hiere, aa bi ta ḡ suṁ Diiloṅo kus̄uṅḡu-i,

da ṅ fiε haa ṅ naṅga-i Yesu-i-na fuo a gbāa ta ṅ ce tānni ta ni forra, nelnyul da muo muu si dii-niε, ṅ ce gbāṅgbāṅ.

³ Da ṅ fiε cal ṅ nagāṅ-niini-i hiere hā sūntaamba, da ṅ fiε siε ba dii-ni dāamu-na Diilon-ḥūmelle maama-na, nelnyul da muo muu si dii-niε, ṅ ce gbāṅgbāṅ.

⁴ Nelnyulmuṅ yey umaṅ nuo-i, u huōṅga sa huol, u faa, u sa nenu, u sa tetεṅ u fεrε, bombolma sa dōlnu-yuo.

⁵ Nelnyulmuṅ yey umaṅ nuo-i, u sa ce sensenda-wεima, u sa taara u fεrεṅ fafaangu, u huōṅga sa guoḷa, u sa tiera nelma u huōṅ-na.

⁶ Nelnyulmuṅ yey umaṅ nuo-i, āmbabalma sa dōlnu-yuo, ninsoṅo yaa dōlaanuṅ-yuo.

⁷ Nelnyulmuṅ yey umaṅ nuo-i, u tiil wεima-i hiere namanṅ temma, u hūu wεima-i hiere, u haa u naṅga-i Diilonṅo-na wεima-na hiere aa tiraa tuo hīrā u kūōma-i.

⁸ Nelnyulmu sa ji tī dede, ṅga yiṅgu dii baa yiṅgu Diilopōpuorunṅu cemma ka bāl, nelfelemma wamma ka bāl, mεl suo yiεṅgu, ku siε ji waa.

⁹ Na saa da, miε sōsuomunṅu saa hi ku fuonṅu-i aa in ceṅ Diilopōpuorunṅu maṅ, i siε gbāa ce-ku hi ku fuonṅu-i.

¹⁰ ṅga Diilonṅ duoṅ ji hā-ye kumaṅ hii ku fuonṅu-i, kumaṅ saa hi ku fuonṅu-i ku ka gbuo.

¹¹ Na saa da, in ṅa naa waa bisālṅ miεṅo-i, i taa i piiye bisānsinni aa tie jōguōṅ bisānsinni aa bi tie ce bisānsinni. I yammunṅ juo cē huōṅgu-na, i saa nanna bisānsinni-i wei?

¹² Kuuduōṅgu yaa baa daaku-i; in daṅ mamanṅ nyunṅo-i-na ma saa kaala i wulaa, ṅga yiṅgu dii

baa yiingu, ma ka kaala i wulaa hiere da gbaa! I sa suɔ Diilonjo-i fafamma fiɛfiɛ-i-na, nga yiingu dii baa yiingu i ka suɔ-yo ṅaa fuɔ fere uṅ suɔ-yen dumaa.

¹³ In yen terienḡu maṅ nuɔ-i nyunḡo-i-na, bimbinni siei dii: āṅhūuma, baa nahaale, baa nelnyulmu. ṅga ni siei-i-na, nelnyulmu yaa yunḡu.

14

Nelfemma kūṅgu-i baa Diilopɔpuɔrni kūṅgu-i

¹ Gbāaṅ kpelle nelnyulmu waa-nei. *Diilonḡ-Yallen ḡaṅ nuɔmba-i fōṅḡɔbaa-ba maṅ, taa na kuye ba maama. Ku huraa baṅ ceṅ Diilopɔpuɔrni-i baa umaṅ.

² Umaṅ duɔ tuɔ piiye nelfemma-na, molo sa nu u nelma-i, u sa piiye baa nelbiliemba, u piiye baa Diilonjo. Nelma maṅ fuyaa nelbiliemba-na, Diilonḡ-Yalle diyaa ma yaa kutienḡo nunḡu-na u tuɔ waṅ-ma.

³ ṅga umaṅ ciṅ Diilopɔpuɔrunḡu-i, u kāyā ba-namba-i ba ta ba naṅ kaasinni Diilonḡ-hūmelle-na, u dii sirɛiṅa bei, aa bi dii holle bei.

⁴ Umaṅ piiyen nelfemma-na, ku kāyā fuɔ da-u-diei yonḡ. A ne da umaṅ ciṅ Diilopɔpuɔrni-i, ku kāyā Diilonḡ-dūṅ-baamba-i hiere ba kūṅgu-na.

⁵ Mi taara na hieronjo-i na ta na piiye nelfemma-na, nga mamaṅ yuu mi huṅga-i yaṅ, ma yaa ṅaa na ta na gbā na ce Diilopɔpuɔrni-i. Umaṅ ciṅ Diilopɔpuɔrni-i u fa wɛima u yaṅ umaṅ piiyen nelfemma-na. Mi saa yagar-ma duɔ tuɔ piiye aa tuɔ hielnu-mɛi u ḡa Diilonḡ-dūṅ-baamba-i.

⁶ Tobinḡ namaa, ṅaa muɔ da mi gbuu kā na terienḡu-na ḡāa, aa Diilo saa carra-miɛ baa nelma mi da mi ka piiye tūnu-nei, mi saa kā baa

sosumufelɛŋgu da mi ka pigāaŋ-na, mi saa kā baa Diilopopuorunɔŋgu da mi ka waŋ baa-na, mi saa bi kā da mi ka hāalā-ŋei biŋkūŋgu, aa kā ka ta mi piiye nelfelemma-na, ku gbāa kāyā-ŋei bige-i nuo-i?

⁷ Kuuduɔŋgu yaa baa niimarni-i, da ba ta ba mar-ni ba yuŋ-nu, naŋ gbāa ce niε suo baŋ mar nalāaŋgu maŋ?

⁸ Aa umaŋ buuŋ yerre-i, duo saa bu-de fafamma, hai ka suo wuo ku duu aa hel kā berru-na?

⁹ Kuuduɔŋgu yaa baa namaaŋo-i; da na ta na piiye nelma maŋ nuomba sa nu-ma, ba ka ce niε suo naŋ waŋ mamaŋ? Kuu dii ŋaa na hiel na nuŋ-fafalmu yoŋ.

¹⁰ Nelma boi dii hɛma-na, aa yuŋgu dii ma hi-eroŋo-na hiere.

¹¹ Nga molonɔ duo tuo piiye baa-mi aa uŋ piiyen baa-mi nelma maŋ nuo-i mi sa nu-ma, kutienɔ waa nerienɔ muomi wulaa aa mei ferε-i mi bi waa nerienɔ muo fuo u wulaa.

¹² Terienɔŋgu faŋgu-na, Diilonɔ-Yallen hāŋ nuomba-i fōŋgōbaa-ba maŋ, naŋ kuŋ ba huonɔ-nu, gbāaŋ na da bamaŋ kāayāŋ Diilonɔ-dūŋ-baamba kā yaaŋ-na.

¹³ A ce dumaanɔ-na, umaŋ piiyen nelfelemma-na, u saaya u cārā Diilonɔ hā-yo ku fōŋgūo-i u tuo hielnu uŋ waŋ mamaŋ.

¹⁴ Da mi ta mi cārā Diilonɔ-i nelfelemma-na, mi huonɔga cārā ninsonɔ, nga mi sa suo miŋ waŋ mamaŋ.

¹⁵ Terienɔŋgu faŋgu-na, mi ka ce bige-i? Mi ka cārā Diilonɔ-i nelfelemma-na, mi ka bi cārā-yuo mi nelma-na. Mi ka hāl neini-i a tuolnu Diilonɔ-i nelfelemma-na, mi ka bi hāl-ni tuolnu-yuo mi nelma-na.

16 Ni ma'i sī, da ņ jaal Diilonjo-i nelfelemma-na yon, niņ yeņ baa bamaņ ba ka ce niε suō wuō ņ pāa Diilonjo-i jaaluņgu aa da ba siε wuō: «Ma ciε»?

17 ņ jaaluņ da ku fiε fa niε niε, ku siε gbāa kāyā moloņo Diilon- hūmelle-na.

18 Muō miņ yar-naņ hiere nelfelemma wamma-na, mi jaal Diilonjo-i mafamma-na.

19 ņga Diilon-dūņ-baaņ miε diε tigiin, mei sa piiye nelfelemma-na agaga aa nuōmba siε da manamma kūņ. Mei taara mi piiye da ku fiε waa nelma hāi yon, ma suur nuōmba tūnni-na ba sire baa-ma.

20 Tobin namaa, baa na ta na jōguōņ ņaa bisālņ namaa, taa na ce bīncōmma. ņga da kuō kuuba-balaņ cemma-i, ciεņ na fεε bisāmbieņ namaa. Bafamba sa suō kuubabalaņgu cemma-i.

21 Ma nyεgāaņ *āņjīnamma-na wuō: Itieņo ciera: «*Min taaraņ mi waņ mamaņ baa *Isirahel-baamba-i,*

mi ka ce niεraamba yaa waņ-ma baa-ba.

Mi ka piiye niertimma baa-ba.

*Mafaņ da ma fiε ce, ba siε nu mi nuņgu-i.»**

22 Terieņgu faņgu-na, ku pigāaņ wuō nelfelemma saa ce Diilon-dūņ-baaņ maa-na, ma ciε bamaņ saa hūu Yesu maama-i ba maa-na; aa Diilopōpuōruņgu saa ce bamaņ saa hūu Yesu maama-i ba maa-na, ņga ku ciε Diilon-dūņ-baaņ maa-na.

23 ņaa Diilon-dūņ-baaņ da ba tigiin hiere aa don ta ba piiye nelfelemma-na ba hieroņo-na hiere, nel-gbāņgbālāņ duō jo ji suur na hōlma-na, sisō umaņ saa hi hūu Itieņo maama-i, a da na ce dumaano-na, u siε cira na pielaa wēi?

* 14:21 Isayi (Ésaie) 28.11-12

²⁴ Nga da na waa hiere ta na ce Diilopɔpuɔrni, aa uman̄ saa hi h̄u Itien̄o maama-i u jo ji suur nu na piiye, u ka suɔ terien̄gu-na wuɔ u maacemma saa fa. Nan̄ wan̄ man̄ hiere u k̄n̄gu-na u siɛ gb̄aa ju-ma.

²⁵ Kufan̄gu huɔn̄gu-na, u maama man̄ naa fuo, ma ka hel bomborma-na hiere. Mafan̄ da ma ce, u ka d̄uuna jaal Diilon̄o-i aa cira: «Coima saa fa, Diilon̄o dii baa-na kelkel!»

Diilojaalen̄ saaya di ce dumaa

²⁶ Tobin̄ namaa, nan̄ saaya na ta na ce dumaa ku yaa daaku: Da na tigiin̄ na-naa, uman̄ duɔ da nal̄an̄gu, u h̄al. Uman̄ duɔ da nelma duɔ piiye piḡaan̄ banamba-i, u gb̄aa piiye-mɛi. Diilon̄ duɔ carra uman̄ baa nelma, u gb̄aa wan̄-ma. Uman̄ duɔ waa duɔ piiye nelfɛlemma-na, u piiye. Uman̄ duɔ waa duɔ hielnu nelfɛɛn̄ daama-i ba nelma-na, u hielnu-mɛi. Man̄ daama-i hiere ma saaya ma ta ma k̄ȳȳ Diilon̄-d̄n̄-baamba-i Diilon̄-h̄umelle wuɔsaan̄gu-na.

²⁷ Baman̄ piiyen̄ nelfɛlemma-na, ba saa saaya ba cor nuɔmba h̄ai sisɔ ba siɛi. Aa da ba'a ba piiye, ba ta ba piiye ba h̄a ba-naa; aa molo saaya u waa tuɔ hielnu-mɛi.

²⁸ Da kuɔ molo saa da duɔ hielnu-mɛi, ba yan̄ aa ba ta ba piiye ba huɔn̄-na baa Diilon̄o.

²⁹ Diilon̄ un̄ puɔr baman̄ baa u nelma-i, ba h̄ai sisɔ ba siɛi da ba piiye, banamba ne da kuɔ ban̄ waan̄ man̄ nin̄son̄o.

³⁰ Nga Diilon̄ duɔ carra molon̄o na h̄olma-na baa nelma, uman̄ duɔn̄ tuɔ piiye, u saaya u budii aa Diilon̄ un̄ caraaya uman̄, u piiye u maama-i.

31 Diilonŋ duɔ puɔr-na hiere baa nelma, na gbãa waŋ-ma, ŋga na saaya na ta na piiye na da-na-diei, ku yaa ma ka suur nuɔmba tūnni-na aa sireiŋa ka da-ba.

32-33 Diilonŋo sa taara nuɔmba ta ba ce weima-i ba yuŋ-nu, u taara ma ta ma ce maŋ saaya ma ce dumaa. A ce dumaanŋo-na, bamaŋ cieŋ u pɔpuɔrni-i, ku fɔŋgũɔ dii-bei ba ta ba gbã ba bel ba fɛɛ.

Ŋaa maŋ ceŋ dumaa Diilonŋ-dūnni-na hiere,

34 Diilonŋ-dūŋ-baan da ba tigiinŋ ba-naa, caamba saaya ba suuye ba nunni-i; ba saa saaya ba ta ba piiye. Ŋaa maŋ bi nyegãaŋ dumaa *anjinamma-na wuɔ ba saaya ba ta ba hiire ba fɛɛ.

35 Cieŋo maŋ duɔ tuɔ taara u yuu nelma namma suɔ, u cie da ba kūŋ ciinŋu-na u ka yuu u bɔɔ-i. Cieŋo saa saaya u piiye Diilonŋ-dūŋ-baamba hɔlma-na, ku saa fa.

36 Na daa nie sɪ Diilonŋ-nelma hilaa namaa terienŋ-nu'i wei? Sisɔ na daa nie sɪ namei nuɔ-ma na da-na-diei yonŋ wei?

37 Umanŋ duɔ cira fuɔ ce Diilopɔpuɔrunŋu, sisɔ *Diilonŋ-Yalle hãa fuɔ fɔŋgũɔ, kutienŋo saaya u suɔ wuɔ miŋ nyegãaŋ mamaŋ hã-na daama-i ma hilaa Itienŋo nuŋ-nu.

38 Umanŋ duɔ ciina nel daama-i, Diilonŋo ka bi ciina kutienŋo-i.

39 Tobinŋ namaa, terienŋu fanŋu-na, taa na taara Diilopɔpuɔrni cemmanŋ-fɔŋgũɔ yaa-i, ŋga baa na cie moloŋo wuɔ u baa piiye nelfɛlemma-na.

40 Kumanŋ gbãaŋ, da na'a na ce mamaŋ, ma saaya ma ce fafamma, ijieni saa saaya ni waa ma cemma-na.

15

Kirsa siremman-kūŋgu-i

¹ Tobin namaa, miŋ waan *Neldodolma man baa-na na hūu-ma aa bel-ma nammu hāi, mi taara mi tir ma yaa baa-na fiεfiε-i-na.

² Miŋ waan-ma baa-na dumaa, da na saa bibirre-mei, aa gbāa bel-ma nammu hāi, ma ka kor-na, da ma'i sī na ce gbāŋgbāŋ.

³ Nelma man suurii mei fεrε-i mi tūnni-na, mi bi diyaa ma yaa-i na tūnni-na. Maa dii baa yuŋgu. Ma yaa daama wuɔ: *Kirsa kuu i āmbabalma maama-na ŋaa man waan dumaa Diilon-nelma-na.

⁴ Uŋ kuu ba fuure-yuɔ, sielin-yiŋgu-i u sire hel cīncorre-na ŋaa Diilon-nelman waan-ma dumaa.

⁵ Uŋ hilaa, u caraaya Pier aa sire carra u *hāalābiemba man waa cīncieluo ba hāi baamba-i.

⁶ Ku huonŋu-na, tobimba man daa-yo, ba curaa nuɔmba nuɔsiba hāi komuŋa ndii-i. Ba waa hiere terduŋ-nu aa da-yo. Banamba kuu-bei, ŋa ba bɔi dii yogo.

⁷ Kufanŋu huonŋu-na, u carra Sake-i, aa carra u *pɔpuɔrbiemba-i hiere.

⁸ Kufanŋu huonŋu-na fiεfiε-i-na, u suɔ carra muŋo-i. Mi waa ŋaa bilonɔ man saa vāa aa ba hon-yo.

⁹ Na saa da, Yesu pɔpuɔrbiemba-i hiere ba bɔyaa muɔmei nuɔ-i. Mi ciε karaanŋu baa Diilon-dūŋ-baamba-i cor, ba saa naa saaya ba ta ba bī-mi Yesu pɔpuɔrbilon muɔ.

¹⁰ Ŋa miŋ yeŋ dumaa nyunŋo-i-na, mi saaya mi ta mi jaal Diilonɔ yaa-i. Diilon uŋ ciε baa-mi

aa hã-mi fõŋgũo maŋ, mi saa hũu-yo nanna, mi ciε maacemma-i baa-yo a yaŋ Yesu pɔpuɔrbiemba namba-i hiere. Mi suyaa miε mi saa ce-ma baa mɛi fεrɛŋ fõŋgũo, mi ciε-ma baa Diilonɔ-fõŋgũo.

¹¹ Terieŋgu faŋgu-na, bafamba o, muo o, i waŋ Neldɔdɔlduɔŋ daama yaa-i baa nuomba-i. Namaa na bi hũyãa ma yaa-i.

Kuomba siremmaŋ-kũŋgu-i

¹² Bige-i ciε diε tiε piiye yiε *Kirsa siire hel kuomba hɔlma-na, banamba ta ba piiye na hɔlma-na wuɔ kuomba siε gbãa sire?

¹³ Da kuɔ kuomba siε gbãa sire ninsoŋo, suɔ Kirsa saa sire kɛ!

¹⁴ Aa da kuɔ Kirsa saa sire, iŋ waŋ mamaŋ nelgbãŋgbãlãmma, aa na haa na naŋga-i yuɔ gbãŋgbãŋ.

¹⁵ A naara kufanɔgu-i, miε iŋ wuɔraŋ i waŋ ma-maŋ, da kuɔ kuomba siε gbãa sire, ma sɪ kuu dii ŋaa i wuɔra i kar coima i haa Diilonɔ-na wuɔ u siire Kirsa-i hiel-o kuomba hɔlma-na.

¹⁶ Da kuɔ kuomba siε gbãa sire, suɔ Kirsa saa sire.

¹⁷ Aa da kuɔ Kirsa saa sire, na haa na naŋga-i yuɔ gbãŋgbãŋ aa na ãmbabalma dii ma yungu.

¹⁸ Dumaanɔ-na, ku bi pigãaŋ wuɔ Diilonɔ-dũŋ-baamba maŋ kuu ba siε ka da Diilonɔ-i.

¹⁹ Da kuɔ iŋ haa i naŋga-i Kirsa-i-na ku kãyã-yiε hɛma-na bande yoŋ, nuomba-i hiere ba boyaa miemɛi nuɔ-i.

²⁰ Nga Diilonɔ wuɔ i waŋ ninsoŋo-i, Kirsa siire hel kuomba hɔlma-na. Diilonɔ siire u yaa igɛna duɔ pigãaŋ wuɔ kuomba ka sire fuɔ temma-i.

²¹ Na saa da, nelduɔŋo diei uŋ diyaa kuliŋgu-i dumaa hiema-na, nelduɔŋo diei ka ce kuomba sire dumɛi.

²² Adāma huon-baambaŋ kuŋ hiere dumaa Adāma maama-na, Yesu huon-baamba ka bi sire hiere dumɛi Yesu barguɔ-i-na.

²³ Baŋ ka sire cu ba-naa dumaa ku yaa daaku: Kirsa fuɔ siire tɪ, u yaa siire dielūɔ. Duɔ ji jo, bamaŋ cuu u huon-nu, ba ka suɔ sire.

²⁴ Mafaŋ da ma ce, miwaanjo timma yaa hii: Kirsa ka hūu fɔŋgūɔ-i baa yuntesinni-i a naara himma-i ni taamba wulaa, aa hã i To-i Diilonjo-i baa nelle-i.

²⁵ Dumandɛ-i-na, Kirsa ka tɛ yuntesinni-na, Diilonjo duɔ ji mal u bigaarāamba-i huonju maŋ nuɔ-i, u suɔ bir nelle-i hã Diilonjo-i.

²⁶ Uŋ ka kɔsuon u bigaarāŋo maŋ tuogbuole-na u yaa kuliŋgu-i.

²⁷ Ma nyegāaŋ Diilonjo-nelma-na wuɔ: «*Diilonjo diyaa weiima-i hiere u naŋ-na.*»* Nga da ba cira Diilonjo diyaa weiima-i hiere u naŋ-na, ku saa ce ŋaa fuɔ fɛɛ uu dii u naŋ-na dɛ! Ku'i sɪ.

²⁸ Diilonjo duɔ ji dii weiima-i hiere Bɛpolŋo naŋ-na, Bɛpolŋo ka bir dii u fɛɛ Diilonjo naŋ-na. A ce dumaanjo-na, Diilonjo yaa ka waa weiima-i hiere ma yuŋgu-na.

²⁹ Kuɔ bikuomba saa naa waa da ba sire, bamaŋ baatisen ba sɔlaaŋgu-i, baa naa waa hie ta ba batisen? Da kuɔ kutienjo siɛ sire, ŋ ce ba batisen-ni u maama-na yuŋ haku-i nuɔ-i?

³⁰ Aa miɛ fɛɛ-i, kuɔ ba saa naa waa da ba sire, ii naa waa hie tɛ sãa kuliŋgu-i hɔnni maŋ jon?

* 15:27 Gbeliemaŋ-nalāaŋgu (Psaume) 8.7

31 Coima saa fa, muɔ baa kuliŋgu-i i huul i-naa yinni maŋ joŋ. Ma sɪ na suyaa wuɔ naŋ hũyãa Itienɔ-i Yesu-Kirsa maama-i mi huɔŋga fiɛ baa-na kɛ? Terienɔgu fanɔgu-na na saaya na bi suɔ wuɔ kuliŋgu hũŋ ku cu-mi yinni maŋ joŋ.

32 Efesi-i-na bande-i-na, mi bigãarãamba dii mi huɔŋgu-na ŋaa jarbaa. Miŋ malãa baa-ba du-maa, da kuɔ mi malãa baa-ba da mi da biŋkũŋgu hiɛma-na bande yoŋ, yuŋ haku-i dii-kuɔ? Da kuɔ kuomba sa sire, baŋ waŋ-maŋ dumaa: «*Juɔŋ i tiɛ ce i bãanɔgu-i, kuliŋgu saa maa.*»†

33 Baa na tãal na-naa: Nelfɛfiŋ duɔ cu nelba-balaŋ huon-nu, ku biɛna u fafaanɔgu-i.

34 Na piɛra bɔi, yaan aa na bir na jo hũmefafalle-na aa na ne kuubabalaanɔgu cemma-i aa na yaŋ-ku. Mi suyaa miɛ na hɔlma-na banamba saa hi suɔ Diilonɔ-i yogo, ku'i ciɛ mi ta mi waŋ-ma senserre da di da-na.

Kuombaŋ ka sire waa dumaa

35 Unaa gbãa tuɔ jɔguɔŋ wuɔ: «Kuomba ka sire niɛ? Aa da ba sire, ba ka waa niɛ?»

36 Mimiã, ma sɪ da ŋ duu ðimma-i ma pa aa ðibelle hɔr kɛ?

37 Niŋ duu kumaŋ, ðibelle yaa yoŋ fiɛlu si dii. Ku gbãa waa jijabelle, ku gbãa bi waa kumaŋgu.

38 Da ŋ duu-de, Diilonɔ ce di sire pa a hiel fiɛlu-i kuŋ dɔlaanu fuɔ dumaa. ðimma dii baa ma fiɛlu ma fiɛlu.

39 Tãmaŋ-niini-i hiere nii bi dii dumɛi: Nel-biliemba kũɔma dii ma den, biimbaamba maama-i

† 15:32 Isayi (Ésaïe) 22.13

ma deņ, huriimba maama-i ma deņ, titiraamba maama-i ma bi deņ.

⁴⁰ Bimbinni bi dii dōrō-i-na baa hīema-na hiere. Dōr-niini dii ni deņ baa hīemaņ-niini-i.

⁴¹ Bāaņgu carramma dii ma deņ, cēiņo maama-i ma deņ, mōeņa maama-i ma bi deņ. Halle mōeņa-i a-naa nuō, a sa carra carraduōma.

⁴² Kuomba siremmaņ-kūņgu ka waa dumēi. Da ba dii kulōņo-i hīema-na u hōr ņaa dībellenē hōr dumaa. Duō ji sire, u sa tiraa suō baņ bīņ kumaņ kuliņgu-i.

⁴³ Umaņ duō tuō suur hīema-na, u ko hujarre aa fōņgūō sa waa-yuō. Duō ji sire hel, u maama sa fa baa fafaanģu-i aa fōņgūō tiraa waa-yuō.

⁴⁴ Da ba ta ba fuure, ba fuure kūōsōsōmma, ņga bamaņ ka sire, ba ka sire baa dōr-kūōma. In yēņ hīema-na baa kūōma-i dumaa, *Diilonē-Yalle ka bi hā-ye kūōfēmma dumēi dōrō-i-na.

⁴⁵ Na saa da, Diilonē-nelma ciēra wuō: «*Diilonē uņ maa nelbilōņo maņ dīēlūō-i-na, u diyaa cicēlma-i yuō*»‡; ba taa ba bī u yaa Adāma-i. ņga AdāmaŠ maņ juō jo huonģu-na, u yaa hāaņ nuōmba-i cicēlma-i.

⁴⁶ Kūōsōsōmma yaa juōņ dīēlūō aa suō hā dōr-maama-i.

⁴⁷ Ba maa Adāma maņ dīēlā-wuonģo-i baa hīema, aa hāalīņ-wuonģo hel dōrō jo.

⁴⁸ Hīemaņ-baamba dii ņaa baņ maa umaņ baa hīema-i uņ yēņ dumaa, aa dōr-baamba waa ņaa umaņ hilaa dōrō-i-na jo uņ yēņ dumaa.

‡ 15:45 Miwaanģo jīnammaņ-sebe (Genēse) 2.7 § 15:45 Adāma maņ juō huonģu-na u yaa *Kirsa-i.

49 In yey hīemaṅ-wuonjo temma-i dumaa, i ka bi waa Dɔrwuonjo temma dumei.

50 Tobin namaa, miṅ taaraṅ mi waṅ mamaṅ baa-na, ma yaa daama: In yey baa i kūoma maṅ daama-i, i sie gbāa suur *Diilonj-nelle-na baa-ma. I kūonj daama-i kūososomma, ma hɔr, i ce nie gbāa tie baa-ma aa da cicēlma maṅ sa tieṅ dede-i?

51 Mi ka puure Diilonjo kusūṅgu-i pigāaṅ Diilonj-dūṅ-baaṅ namaaṅo-i: Na saa da, i sie ku hiere ŋga i hieronjo-i hiere i kūoma ka bir.

52 Miwaaṅo tīmmanj-yiṅgu-i, yerre ka bu. Yer da die ji bu, i kūoma ka pāṅ bir hoduonju aa kuomba ka sire baa kūofelemma a waa gbula ba sie gbāa ku.

53 I kūonj daama-i kuliṅgu yar-ma, aa ma hɔr, a ce dumaanjo-na, ma saaya ma bir kuliṅgu baa ta ku yar-ma, aa ma baa ta ma bi hɔr.

54 In kuṅ aa tie hɔr, i kūonj da ma ji bir a ce i sa tiraa i ku aa i sa tiraa i hɔr, mamaṅ nyegāaṅ Diilonj-nelma-na, ma'i saa ce mafamma-i wei? Ma nyegāaṅ Diilonj-nelma-na wuo:

«Kuliṅgu *gbaraa fuo, ba yaraa-ku!*»*

55 *Kuliṅ nuɔ, ŋ fɔṅgũɔ curaa hie?*

Ny naana ŋ puɔlunju-i hie?»†

56 Kuliṅgu puɔlunju yaa āmbabalma-i aa āmbabalma fɔṅgũɔ hel *ānjɔnamma yaa nuɔ-i.

57 Ŋga yaan i tie jaal Diilonjo-i. U yaa cie ku sa yar-e Itienjo-i Yesu-Kirsa barguo-i-na.

58 Terienju fanju-na, mi jēnaan namaa, yieraayan na donj, molo baa ji gbāa halan-na na munyierammu-na. Taa na gbu na kā yamma baa Itienjo maacemma-i. Na saaya na suo wuo nanj cenj

* 15:54 Isayi (Ésaïe) 25.8 † 15:55 Ose (Osée) 13.14

mul̄iema maŋ Itien̄o maacemma-na, na sa ce-ma gbāŋgbāŋ.

16

Korēntitaamba kakāyāŋgu-i

¹ Kumaŋ ŋaa gbeinalle kūŋgu-i da na kāyā *Yerusalemu Diilon̄-dūŋ-baamba-i, miŋ waan̄ mamaŋ baa Galasi Diilon̄-dūŋ-baamba-i, cieŋ maaduoma famma yaa-i.

² Jumaansi jumaansi, neliēŋo neliēŋo, uŋ saanu baa kumaŋ, u hiel-ku u tiera-kuo u fereŋ nuo u jina. Baa na cira na cie-muo aa suo da na doŋ gbein̄a namma-i.

³ Da mi ji kā, na ka hiel nuomba, mi puor-ba baa naŋ daa kumaŋ Yerusalemu-i-na, aa nyegēŋ sebe haa-kuo ba ka hã-ba.

⁴ Da kuo mei fere-i mi saaya mi kā, i ka kā hiere.

Pol̄ŋ saaya u cor terni maŋ nuo-i

⁵ Mi ka kā Maseduoni aa suo cor kā na wulaa.

⁶ Da mi kā, mi taara mi da huoŋgu celle baa-na, halle mi joguŋ da mi ce waan̄-huoŋgu-i hiere kusuŋ-nu'i, ku yaa da mi ji'a mi cor kā kusuŋ-nu, na ka kāyā-miē mi cor.

⁷ Mi sa taara mi ka yiēra mi gbeiniŋ aa cor. Mi taara Diilon̄ duo sie, mi da yinni baa-na celle.

⁸ Nga mi taara mi ce *Pāntekoti-i Efesi bande aa suo ta mi kā.

⁹ Diilon̄o tigiin̄ terfafaan̄gu hã-mi mi da mi ce mi maacemma-i, ŋ sie suo wuo mi bigaarāamba ciinu.

¹⁰ Timote duo kā, na bel-o fafamma u kūoma baa seŋ. Fuo baa muoŋo-i i ce maacenduoma yaa-i Itien̄o suon̄gu-na.

11 Molo baa bɛŋ-yo. Duɔ ji hi tamma, na kãyã-yuɔ u jo ji hi-mi baa hɔfɛlle. Mi cie-yo bande-i-na baa Diilonɔ-dũŋ-baamba-i.

12 Mi diyaa sireiŋa Apolɔsi-i-na ji gbɛ; miɛ u gbonu baa tobimba-i kã na terienɔgu-na, u saa hũu-ma duɔ kã fiɛfiɛ. Duɔ ji da huɔŋgu maŋ u ka kã.

Nelperiema

13 Baa na duɔfũŋ, yiɛraayan na donɔ Diilonɔ-hũmelle-na. Baa na yan na kũɔma seŋ, vaan na fɛɛɛ.

14 Nan ceŋ mamanɔ hiere, ma saaya ma ta ma pigãan na nelnyulmu nolaanɔgu-i.

15 Ma sɪ na suɔ Sitefanasi-i baa u dumellen-baamba-i kɛ? Ma sɪ na suyaa wuɔ Akayi-i-na hiere ba yaa hũyãa Yesu maama-i igɛna, aa ba yaa bi vaa ba fɛɛ baa Diilonɔ-maacemma-i Diilonɔ-dũŋ-baamba hɔlma-na kɛ? Terienɔgu fanɔgu-na, tobiŋ namaa, jande, mi cãrã-nɛi,

16 taa na nu bafamba temma-i ba wulaa baa bamanɔ nyaarãa ta ba ce maacemma-i baa-ba.

17 Sitefanasi-i, baa Fɔrtunatusi-i, a naara Akayikusi-i ba jomma dɔlaanu-miɛ cor. Miŋ daa bafamba-i, ku cie ŋaa mi daa namei.

18 Baŋ juɔ, ba fiɛ mi huɔŋga-i ŋaa baŋ bi fɛŋ namaa muumu-i dumaa. Bafamba temma-i na gbɛ na ta na gbɛliɛŋ-ba, nelfafaamba.

19 *Asi Diilonɔ-dũŋ-baamba-i hiere ba jaalaa-na. Akilasi-i baa Pirsika-i* a naara Diilonɔ-dũŋ-baamba maŋ tigiinɔ ba terienɔgu-na, ba pãa-na Itienɔ horre jaaluŋgu.

* 16:19 Pirsika yerre nande yaa wuɔ Pirsili. Niɛŋ Pɔpuɔɔɔ. 18.2.

²⁰ Diiloŋ-dũŋ-baamba maŋ dii hiere bande-i-na, ba jaalaa-na.

Taa na jaal na-naa fafamma ŋaa ceduŋ-bien namaa.

²¹ Muo Pol, mi pãa na jaaluŋgu; muomei nyegãaŋ terien daaku-i baa mi ferēŋ naŋga.

²² Umaŋ duo cira Itieno maama sa dɔlnu-yuo, kutieno dāŋgãaŋ! «Maranata!»† – Itie, jo!

²³ Itieno-i Yesu-i u kãyã-nei.

²⁴ Na maama dɔlnu-mie hiere Yesu-Kirsa horrena.

† **16:22 Maranata:** Ku yuŋgu yaa wuo: Itien nuo, jo! Nien Amp. 22.20.

Diilon-nelma Tobisĩfelenni
New Testament in Cerma (UV:cme:Cerma)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Cerma)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cerma

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
5ffe1c98-1ba9-54d8-8f4c-03a7c12fba11